

Agnatisk stamtavla över släkten Fruncks äldre led*

Michael Lundholm[†]

Version 1.08 (2019-08-05)

INNEHÅLL

1. Om dokumentet	2
2. Inledning.....	3
3. Källor	4
4. Släktens ursprung.....	5
5. De svenska mässingsbruken och släkten Frunck.....	9
6. Mässing.....	9
7. När dog Simon Frunck?.....	10
8. Stamtavla över släktens äldre led	11
9. Personer som inte säkert kan dokumenteras höra till släkten men som sannolikt gör det... 27	
10. Personer som inte tillhörde släkten	38
Bilaga 1: Dokumenthistorik.....	40
Bilaga 2: Familjenumrering.....	43
Bilaga 3: Grafisk agnatisk stamtavla för släkten Fruncks äldre led	44
Bilaga 4: Kognatiska avkomlingar i äldre led	45
Käll- och litteraturförteckning	53

---

* Jag har tagit emot uppgifter om släkten Frunck från många personer. Här vill jag särskilt tacka Karin Uhrvik (Knivsta), Göran Ekberg (Örebro), Stig Geber (Uttran) och Stefan Jernberg (Gustafs) vilkas uppgifter varit av avgörande betydelse. Jag vill också tacka Carl-Göran Backgård (Åkersberga), Staffan Bengtsson (Umeå), Anders Berg (Stockholm), Örjan Hedenberg (Järfälla), Niklas Hertzman (Malmö), Stefan Holm, Kurt Hultgren (Stockholm), Torbjörn Nääs (Mora), Tommy Petré (Vendelsö), Carl Szabad (tyvärr bortgången i förtid 2015), och Per Sundin (Gullänget) för att de bidragit med värdefulla uppgifter eller korrigerat felaktigheter i tidigare versioner av stamtavlan.

[†] Jag är sekreterare i Genealogiska Föreningen och redaktör för Svensk Genealogisk Tidskrift samt har tidigare publicerat genealogiska arbeten i bl.a. Svensk Genealogisk Tidskrift, Släktforskarnas årsbok, Släkt och Hävd samt Släkthistoriskt forum. 2018 blev jag mottagare av Sveriges släktforskarförbunds hederspris till Victor Örnbergs minne.

1. Om dokumentet

Detta dokument är tillgängligt digitalt och uppgifterna får självfallet användas av andra. Det är själva syftet med dokumentet. Jag hoppas dock att uppgifterna citeras med angivande av källan. En lämplig bibliografisk referens till dokumentet är

Lundholm, M., (2019), *Agnatisk stamtavla över släkten Fruncks äldre led*, version 1.08,
http://lundholm.me/projekt/frunck/frunck_stamtavla_1_08.pdf. [Avläst <datum>].

Dokumentet befinner sig fortfarande i sin första huvudversion, d.v.s. version 1. Endast revideringen av text och slutsatser som leder till familjetabellerna omnumreras kommer att leda till att versionsnumret ändras. Mindre ändringar, kompletteringar samt rättelser har hittills lett till att versionsnumret justerats från 1.00 till innevarande 1.08.

När nya uppgifter kommer mig till del genom min egen forskning eller från andra släktforskare kommer detta dokument att uppdateras. Nya uppgifter, kompletteringar, kommentarer, frågor och korrigeringsupptäckta felaktigheter tas tack- samt emot tillsammans med utförliga källhänvisningar. Dessa skickas till m.l.lundholm@me.com.

//Michael Lundholm

2. Inledning

Här redovisas släktens äldre led, med vilket avses de agnatiska avkomlingarna till stamfadern brännugnsmästaren Simon Frunck intill fjärde led. I praktiken innebär det en begränsning till de agnatiska ättlingar som föddes fram till ungefär 1750.

Jag publicerade mina första resultat i Lundholm (2007). Jag trodde då att jag, med några få undantag, hade gjort en ganska definitiv redogörelse för släkten Fruncks äldre led. Omedelbart efter publiceringen fick jag dock ny information av släktforskare som läst min artikel. Det ledde till en avsevärd justering i släktens stamtavla. Denna redovisades i Lundholm (2009). Jag har fortsatt att få information från olika släktforskare om släkten Fruncks äldre led. Den informationen har i sin tur föranlett ytterligare forskningsinsatser från mig. En första redovisning av de resultat denna insats ledde till skedde i Lundholm (2012). Information om släktens äldre led fortsätter dock att komma mig till del och jag hittar själv nya uppgifter om släkten. Jag planerar därför att under kommande år att publicera ytterligare bidrag till släkten Fruncks äldre led.

Eftersom släktforskning är som att lägga pussel och nya resultat innebär att nya pusselbitar läggs på bordet finns det skäl att på ett systematiskt sätt redovisa den samlande bilden av alla pusselbitar, även om deras plats i pusslet inte säkert kan bestämmas. Jag avser därför att parallellt med publicerandet av nya resultat om släkten Frunck redovisa en uppdaterad samlad stamtavla över släktens äldre led. Det är detta dokument. Det kommer tills vidare enbart att finnas tillgängligt digitalt men därmed också vara fritt tillgängligt för alla på Internet. När nya uppgifter framkommer så avser jag uppdatera dokumentet.

Denna version inkluderar alltså uppgifter som tidigare publicerats av mig om släkten Frunck:

- *Släkten Fruncks äldre led*, Släktforskarnas årsbok '07, sid. 161–206.
- *Efterskörd & kommentarer: Släkten Fruncks äldre led (Släktforskarnas årsbok '07)*, sid. 339–341.
- *Bidrag till släkten Fruncks äldre led*, Släktforskarnas årsbok '12, sid. 263–300.

Det finns dock uppgifter som framkommit efter våren 2012 och som tidigare inte publicerats. De har successivt publicerats i tidigare versioner av detta digitala dokument. Vissa förändringar av redovisningsprinciper och format för källhänvisningar jämfört med tidigare tryckta publikationer har också skett.

Syftet är alltså att redovisa en strikt agnatisk stamtavla över släkten Fruncks äldre led. I fotnoter kan det dock finnas kommentarer som leder till avvikelser från denna redovisningsprincip. Redovisningen i familjetabellerna 15–17 avviker också från denna princip. Här görs istället en fullständig redovisning av samtliga kognatiska avkomlingar eftersom släktgrenen är kognatisk utslöcknad med de personer som redovisats. Denna släktgrens exakta plats i stamtavla är dessutom oklar. I en bilaga kommer dock successivt kognatiska avkomlingar till kvinnor i generation två och tre att redovisas.

En för mig viktig princip är att dokumentera mina källor så att mina påståenden lätt ska kunna kontrolleras. Det sker i fotnoter där källhänvisningar redovisas i

kortform. En avslutande käll- och litteraturförteckning ger en fullständig dokumentation av källorna och litteraturen. När det gäller den aktuella tidsperioden är det inte alltid möjligt att (exempelvis) dokumentera ett dödsfall genom en uppgift i en dödbok. Istället kan det krävas en ganska omfattande diskussion, analys och argumentation för att komma fram till en slutsats. I mina publikationer om släkten Frunck redovisas detta till fullo. Här sker en kondenserad redovisning av diskussionen i fotnoter med hänvisningar till de publicerade arbetena. En fullständig redovisning av använt källmaterial finns dock alltid i detta dokument.

I förhållande till de tidigare publicerade arbetena har en översyn skett av källhänvisningarna i följande mening: Ofta finns flera olika sidnumreringar i äldre kyrkböcker. Ibland fler än två. Jag har eftersträvat att i denna skrift använda mig av den mest moderna sidnumreringen. Är det flera är det oftast den maskinstansade. Saknas paginering anges som komplement antingen Arkiv Digital's *AID* eller Digitala forskarsalens (Riksarkivet) *Bildid*.

Under arbetets gång har det hänt att olika digitala ingångar (t.ex. Digitala forskarsalen (tidigare SVAR), Ancestry/Genline, Arkiv Digital) har använts till en och samma källa vid tidigare tillfällen. För att få en enklare och mer sammanhållen källförteckning har dock samtliga beteckningar på arkivmaterial justerats så att de överensstämmer med NAD (Nationell Arkivdatabas).

Dispositionen av detta dokument är följande: I följande avsnitt 3 ges några kommentarer kring källäget med fokus på mässingsbruken i Skultuna och Bjurfors i Norberg. I avsnitt 4 ges en sammanfattande diskussion av den tidigare litteraturens påståenden om släktens ursprung. Avsnitt 5 ger en kort redogörelse kring de mässingsbruk som släkten verkat vid. Avsnitt 6 beskriver kortfattat och översiktligt produktionsprocessen av mässing och mässingsprodukter. Avsnitt 8 redovisar den uppdaterade versionen av stamtavlan för släktens äldre led. En redovisning av personer som inte kan dokumenteras tillhöra släkten men som sannolikt tillhör den finns i avsnitt 9. Avsnitt 10 tar upp personer som sannolikt inte tillhörde släkten.

Därefter kommer fyra bilagor: Dokumenthistorik med beskrivningar av ändringar i dokumentet återfinns i Bilaga 1. Då familjenumreringarna här avviker från Lundholm (2007, 2012) innehåller Bilaga 2 en översättningstabell som klargör skillnaderna. En grafisk presentation av den agnatiska stamtavlan finns i Bilaga 3. Bilaga 4 innehåller redovisning av kognatiska avkomlingar. Denna är ofullständig i dagsläget och ytterligare grenar kommer att tillkomma. Därefter finns en käll- och litteraturförteckning.

3. Källor

Merparten av de människor som kommer att redogöras för här levde sina liv vid mässingsbruken i Skultuna socken och Bjurfors (Norbergs socken). I viss utsträckning kom de också att verka vid mässingsbruken i Nyköping, Nacka och Vellinge (Salems socken). De kom också att sprida sig över landet från Malmö i söder till Härnösand i norr. Konsekvensen är att det är bara från landsarkiven i Visby och Göteborg samt från Värmlandsarkiv som källmaterial *inte* använts. Material från alla andra landsarkiv inklusive Stockholms stadsarkiv samt Riksarkivet och krigsarkivet har använts.

Eftersom fokus är på de två mässingsbruken i Västmanland kan det vara värt med några specifika kommentarer om källäget där. Skultuna mässingsbruk startade 1607 och Bjurfors mässingsbruk 1666. Eftersom Västerås stift var tidigt ute med kyrkobokföring finns det framförallt i Skultuna relativt bra men inte heltäckande material från ungefär 1620.

För Bjurfors skulle man kunna tro att den senare starten skulle göra att det var än bättre ställt med kyrkoarkiv. Så är dock inte fallet. Bjurfors är lokaliserat ca 15 km från Norbergs kyrka men bara 3,5 km från Avesta kyrka. Det innebar att bruksarbetaren i kyrkligt hänseende i kom att tillhöra Avesta församling (dåtidens Avestafors) på andra sidan länsgränsen. Samma sak gällde även Fröbenning och Myrsjö i Norberg. Denna kyrkorätt upphörde 1907.¹ Avesta kyrkoarkiv börjar strax efter 1700 och för ministerialböckerna först under andra halvan av 1700-talet. Det finns dock vissa husförhörslängder över Bjurfors bruksarbetare i Norbergs kyrkoarkiv.

Följande tabell sammanfattar källäget för de två mässingsbruken vad gäller kyrkoarkiv och mantalslängder fram till ca 1750 (i vissa fall del av år):

Skultuna mässingsbruk:

- Husförhörslängder (Al:1–4): 1681–1686, 1689–1691, 1697–1699, 1708–1734, 1737–1776.
- Födelseböcker (C:1–5): 1622–1631, 1634–1639, 1641, 1664–1679, 1697–1774.
- Vigselböcker (C:1–4, F:1): 1622–1635, 1664–1679, 1697–1742, 1744–1774.
- Dödböcker (C:1–4, F:1, Lla:1): 1607–1622, 1646–1661, 1664–1683, 1697–1775.
- RA mantalslängder: 1648, 1649, 1651, 1653, 1654, 1665, 1669–.²

Bjurfors mässingsbruk:

- Husförhörslängder (Norberg Al:2, Al:4b, Al:5d, Al:6b, Hl:1): 1705–1728, 1741, 1743, 1748–1757, 1662–1785.
- Husförhörslängder (Avesta Ala:1 Ala:2 Ala:3 Ala:5): 1746–1773, 1775–1785.
- RA mantalslängder (Norberg): 1673–.³

Luckorna är alltså betydande. Det finns även husförhörslängder i Västerfärnebo kyrkoarkiv som berör Bjurfors men de handlar inte om någon i släkten Frunck.

4. Släktens ursprung

Släkten Frunck kom ursprungligen från Tyskland och dokumenterades vid Skultuna mässingsbruk i Västmanland (Skultuna socken, Norrbo härad) första gången 1620. Om släktens ursprung har det spekulerats ganska mycket från sent 1700-tal till tidigt 1900-tal. Dessa spekulationer har innehållit element av mytologisk karaktär. Det finns visserligen en rad skillnader i detaljer i de olika redovisningarna men huvudbudskapet i myten är följande: Släktens stamfar skulle ha varit tysk militär som hette Nimrod Frunck eller möjligen Nimrod von Frunck. Han skulle ha haft tre söner som alla var förfarna när det gällde mässingsproduktion. En, Simon, hamnade i Sverige och blev stamfar till den svenska släkten Frunck, den andra ham-

¹ Skatteförvaltningen (1989, sid. 39).

² Åren 1648, 1649 och 1651 endast svenska arbetare. Från 1669 en obruten serie med undantag för enstaka år. Landskontorets mantalslängder kompletterar egentligen inte Riksarkivet förutom att det finns en för 1636 som omfattar allt arbetsfolk vid bruket.

³ Från 1673 en obruten serie med undantag för enstaka år. Landskontorets mantalslängder kompletterar Riksarkivet endast för åren 1669–1672 som återfinns i fascikeln för 1672.

nade i Norge där han dog barnlös och den tredje blev kvar i Tyskland. Vissa uppger att Nimrod kom från Hessen. Han ska sedan ha stupat under 30-åriga kriget.⁴

En fylligare beskrivning av dessa historier finns i Lundholm (2007). Där finns också en utförlig argumentation kring varför man inte bör fästa någon tilltro till detaljer och enskilda uppgifter, samt utförliga referenser kring de aspekter som omnämns nedan. Här ska i korthet bara konstateras att påståenden inte uppfyller de vanliga källkritiska kriterierna:

Uppgifterna är inte samtida utan redovisas första gången ungefär 175 år efter den förste Fruncks uppträdande i Sverige (*bristande tidssamband*). Inga källor anges så uppgifterna är inte kontrollerbara (*ej oberoende*). Nimrod Frunck återfinns inte heller i tyska genealogiska standardverk.

Samtida med de första uppgifterna om militären Nimrod var den förste av släktens medlemmar som gjorde en klassresa. Efter studier och disputation i Uppsala samt en period som hovpredikant blev han kyrkoherde i Tillinge och Svinninge församlingar i Västmanland. Han hette Kristian Frunck (1727–1796); se Familj 10. Eftersom flera av de tryckta uppgifter som först nämner militären Nimrod var olika slags runor över Kristian Frunck misstänker jag starkt att det är denne som är upphovsman till historien om militären Nimrod Frunck, d.v.s. att han helt enkelt fabricerat historien för att bättra på sin familjs härkomst. I ett fall nämns han uttryckligen som källa.⁵ De äldsta litteraturuppgifterna är alltså inte heller *tendensfria* då klassresenären har haft skäl att förbättra sin härkomst.

Namnet Nimrod förekommer visserligen i slakten. Det var pojke som levde 1735–1742. Han var ättling i fjärde generationen efter den förste kände medlemmen av slakten. Han levde alltså innan uppgifterna om militären Nimrod förekommer första gången. Se Familj 11. Kyrkoherden Kristian Frunck var kusin till gossen Nimrod.

Om det vore så att historien om militären Nimrod Frunck hade varit sann skulle man istället förväntat sig att namnet förekommer ganska ofta i slakten. Under släktens äldre led var det tvärtom andra namn som dominerade. Av de 43 namngivna männen i stamtavlan som redovisas här förekommer Karl 9 gånger, Simon och Kristian 7, Johan 5, Anders och Per 4 samt Jakob 2 gånger.⁶ Övriga namn fem namn endast en gång. I den sista fjärde generationen, gossen Nimrods generation, med 17 namngivna personer förekommer Karl 4 gånger samt Kristian, Anders och Per 3 gånger vardera. Övriga namn endast en gång vardera. Namnet Nimrod är alltså inte bara ovanligt, det lyser helt med sin frånvaro med ovan nämnda undantag. Nimrod förekom senare under 1800-talet, efter det att historien om militären

---

⁴ Hülphers 2, Westerås Stifts-Tidningar (1796–09–30, nr. 201, sid. 802), Westerås Stifts-Tidningar (1807–01–31, nr. 85, sid. 350ff), Westén och Wenström (1799–1850, Band 3, sid. 639ff), Frunck (<1845), ÖÅ (1884–1908, Band 2, sid. 147) och SSK (1911-, årgång 7). Lejonhufvud (1901–1906) saknade dock till sin heder denna historia. Den stamtavla som där redovisades var på det hela taget korrekt, även om den i detaljer uppvisar fel. Dess stora brist var dock när det gäller släktens äldre led att den främst använde sig av kyrkboksmaterial från Skultuna och Norberg och av detta skäl i vissa delar är ofullständig i så motto såväl enskilda personer som hela släktgrenar är utelämnade.

⁵ Weslén (1814, sid. 639, fotnot *).

⁶ Inkluderas de 8 namngivna manspersonerna i Familj 15–17 blir listan: Karl 10, Johan 9, Simon och Kristian 7, Anders och Per 4, Jakob 3, Börje 2 samt övriga fem namn en gång vardera.

Nimrod fått spridning, men uteslutande bland kyrkoherde Kristian Fruncks ättlingar. Bland dessa förekom även den feminina formen Nimrodina tillsammans med anagrammen Dormin och Mindor.⁷

Det verkar ytterst osannolikt att en (eventuellt adlig) militärs söner skulle vara högt kvalificerade yrkesarbetare inom mässingsindustrin. De skulle snarare befinna sig i andra omständigheter och i andra samhällsskick. Den typ av yrkesskicklighet som en brännugnsmästare hade förvärvades dessutom under många gesäll-lår och oftast under fadern som mästare.

Frågan om förfadern Nimrod Fruncks existens är ett indiciemål: Det finns alltså inga samtida eller annan evidens för hans existens men alltså många skäl för att betvivla den. Så som vi sett ovan talar de vanliga källkritiska reglerna emot att vi acceptera påståendet om hans existens. Tyvärr finns det heller ingen direkt evidens om någon annan far till förste kände medlemmen av släkten som gör att vi direkt kan avfärda hypotesen om militären Nimrod Fruncks existens.

Vad som verkligen kan dokumenteras om släktens första led i Sverige är följande: Skultuna mässingsbruk grundades 1607.⁸ De första bruksarbetarnas förhållande till kyrkan var oreglerat. De betalade inga avgifter till kyrkan och stod utanför sakramenten. Bruksägaren hade då vänt sig till Västerås domkapitel för att bruksarbetarna skall inlemmas i den kyrkliga gemenskapen. Detta var dock inte problemfritt eftersom det inte var självklart att bruksarbetarna var lutheraner. Ett förhör skedde 7 oktober 1620:⁹

»Framkom mester Jochim widh Messingsbruket i Skultuna sokn med otto sin mesterswenner och begärte att the måtte komma till sacramentet.«

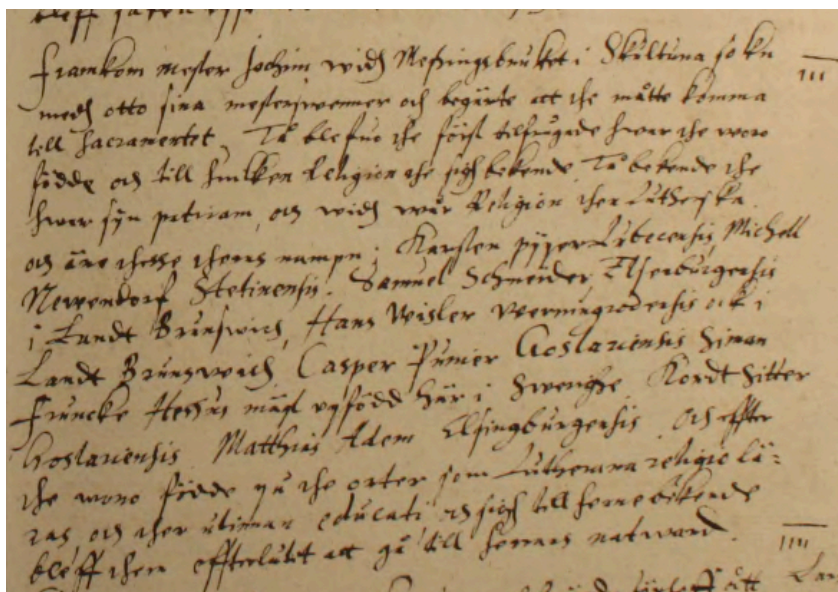
---

⁷ Anagram är ett ord med omkastade bokstäver. Om s.k. »bakvända« personnamn, se Wiggen (2010).

⁸ För en historik över Skultuna mässingsbruk för den aktuella perioden se Erixon (1921–1972, Band 2:1).

⁹ Domkapitlet i Västerås stift A1:2 fol. 75r. Se även Erixon (1921–1972, band 2:1, sid. 26).

Bild 1: Domkapitlets protokoll över förhöret 7 oktober 1620. Källa: Domkapitlet i Västerås stift A1:2 fol. 75r. Foto: Göran Ekberg.

Se Bild 1 ovan. De förhördes sedan om sin födelseplats och sin religion. En man som hette Simon Frunck uppgav då:

»Simon Fruncke Hessus mäst vpffödd här i Swerighe«.

Genom att de uppgav lutherska områden för sin härkomst accepterades att de tog emot nattvarden. Simon Frunck uppgav alltså att han var från Hessen, vilket vi sett nämnts i mytologin kring släktens härkomst, men att han huvudsakligen vuxit upp i Sverige.

Den 8 juli 1622 skrev Willem Giliusson de Besche kontrakt med ett antal (vad som synes vara tyska) arbetare.¹⁰ De skulle arbeta vid Nyköpings mässingsbruk. Med på listan fanns kopparmästaren Arnold Düppengiesser¹¹, vars familj var välkänd bland mässingstillverkarna i Aachen, men därefter kom mässingsbrännaren »Hannes Fruncken« från Hessen.¹²

I räkenskaper för Nyköpings bruk framgår det dessutom att brännaren Hans Frunck och hans dräng Simon Frunck arbetat vid mässingsbruket någon gång under perioden 13 september 1622–28 juli 1623. I räkenskaperna för perioden 28 juli 1623 – februari 1624 förekommer vare sig Hans Frunck eller Simon Frunck.¹³ Första omnämmandet av Simon Frunck som mästare är 1625 i Skultuna i samband med att han fungerar som fadder.¹⁴

¹⁰ Om släkten de Besche se SBL (band 10, sid. 347–384).

¹¹ Möjligen är detta Arnold Doppengiesser d.y. Om far och son Arnold Doppengiesser, se SBL (band 11, sid. 542–545).

¹² Leufstaarkivet kartong 42, kontrakt #36.

Leufstaarkivet är en fysisk avknoppning av Lövsta bruksarkiv och förvaras på Riksarkivet. Det tillkom när riksantikvarien Dahlgren skrev sin biografi över Louis de Geer; Dahlgren (2002 [1923]).

¹³ Leufstaarkivet kartong 50.

¹⁴ Skultuna C:1 sid. 57.

Ljung (1957, sid. 26) menade att eftersom Hans Frunck och Simon Frunck hade samma ursprung (Hessen) och samma yrke (brännugnsmästare) var de med all sannolikhet släkt och var troligen bröder. I Lundholm (2007) anslöt jag mig till denna teori. Man kan dock notera att eftersom Hans Frunck i Nyköping kallades mästare samtidigt som Simon kallades dräng, vid förhöret 1620 kallades den senare mästarsven, skulle Hans lika gärna kunnat varit far till Simon som en äldre bror. Detta är det närmaste vi kommer en möjlig far till Simon Frunck.

5. De svenska mässingsbruken och släkten Frunck

De svenska mässingsbruk som var aktiva under 1600-talet och det tidiga 1700-talet var följande (årtal för mässingsproduktion inom parentes):¹⁵

- Skultuna (1607-?)
- Nyköping (1610-1821)
- Vällinge (1623-1712)
- Nacka (ca 1625-1718)
- Bjurfors (1666-1835)
- Norrköping (1620-talet - 1799)
- Gusum (1661-1925)

Skultuna, Nyköping, Vällinge, Nacka och Bjurfors var de bruk där släkten Fruncks medlemmar var dokumenterat aktiva som mässingsbruksarbetare. I Nyköping var dock närvaron begränsad till att släktens stamfar arbetade där några år på 1620- och 1630-talen. Till Nyköping och Norrköping flyttade några kvinnliga medlemmar av släkten i början/mitten av 1700-talet med sina familjer. Vid Gusums bruk lyser släktens medlemmar helt med sin frånvaro.

6. Mässing¹⁶

Mässing är en legering av koppar och zink, vanligen i proportionerna 65/35. Andra proportioner förekommer så om proportionerna är exempelvis 80/20 kallas legeringen malm. Råkopparen renades (garades) till s.k. garkoppar. Historiskt har zinken som använts vid mässingsproduktion kommit från s.k. *galmeja*. Galmeja är en produkt som uppstår efter det att zinkmalm vittrat och består av zinkkarbonat och zinksilikat. Även stenkol användes.

Kopparen kom under 1600-talet och det tidiga 1700-talet från Falu koppargruva och levererades av hyttägarna till Falukopparväg mot s.k. kopparsedlar. Dessa angav hur mycket garkoppar innehavaren hade att rätta att få ut i Avestas gärma-keri. Sedlarna snarare än den fysiska garkopparen var det som handlades mellan hyttägarna och mässingsbruken. Galmeja och stenkol importerades.

Mässingen tillverkades genom att garkoppar, galmejamjöl och stenkol lades i deglar som hettades upp i en brännugn. Den färdiga smälta mässingen lades i gjutformor och resultatet blev stora mässingsskivor. Dessa mässingsskivor bearbetades till antingen tråd eller mässingsplåt (s.k. latun), som båda gick på export. Mässingsplåten kunde också förädlas till olika produkter av kittelslagare, vars arbete

---

¹⁵ Edblad (1979), Erixon (1921-1972), Forsberg (1953), Forsgren (2010, sid. 155) och Helmfrid (1954).

¹⁶ Se Forsberg (1953, sid. 155ff) och Norberg (2010, sid. 173ff).

slutfördes av beredare, eller krongjutare. Härav kommer benämningarna på de olika yrken som fanns på mässingsbruken: brännare, gallmejamjöltnare, tråddragare, latunslagare, kittelslagare, beredare och krongjutare.

7. När dog Simon Frunck?

Källmaterialet kring Simon Frunck är fragmentariskt och koncentrerat till vissa perioder.¹⁷ Om vi bortser från omnämmandet vid Nyköpings mässingsbruk 1623–1624 är samtliga belägg från Skultuna mässingsbruk med det första från 1620. Simon Frunck finns sedan omnämnd i Skultunas ministerialböcker från 1622 första gången till 1640 sista gången. Han omnämns i egenskap av förälder och fadder. Andra källor under perioden är den ljuskrona som han tillsammans med andra donerade till kyrkan 1633 och en mantalslängd från 1636.

Åren 1641–1647 saknas helt och hållet belägg i Skultuna. Det är därför inte uteslutet att han är identisk med den »Simon Brennare» som 1642 och 1643 befann sig vid faktoriet i Norrköping, gift och första året med en son i mantalet.¹⁸

Det finns en serie belägg 1648, 1650, 1651, 1656 och 1661 från Sura kyrkoräknenskaper där det direkt framgår i två av fallen att det handlar om sonen Simon Simonsson Frunck, så man kan misstänka att samtliga belägg rör honom.

I mantalslängderna för 1653, 1654 och 1665 omnämns Simon Frunck tillsammans med sonen Simon Simonsson Frunck på ett sätt så att far och son skiljs åt genom epitet som gammal/ung, junior, alt/jung.¹⁹ I mantalslängderna 1669, 1671 och 1672 finns endast en »Simon Frunck» och frågan är vilken av de två dessa belägg avser?

Det finns två källor som omnämner Simon Frunck som avliden. Den första är en dödnotis för »Simon Frunck» i Skultunas ministerialbok daterad 14 september 1673. Den har traditionellt tillskrivits att gälla fadern men i Lundholm (2007) argumenterade jag, eftersom det inte fanns något belägg för att någon av fadern eller sonen levde efter 1673, att det av åldersskäl var rimligare att tillskriva dödnotisen Simon Simonsson Frunck. Fadern skulle alltså ha avlidit tidigare.

En tidigare inte känd källa har dock framkommit och den berättar att 16 februari 1669 uppträdde i kämnärsrätten i Avestafors (Avesta) »Frammlidne Mester Simon Frunck Brännares effter leffwerska widh Biurfors Messings Bruuk» med sin dotter.²⁰ Av kämnärsrättens (renoverade) protokoll framgår att de kärade en gallmejamjöltnare Erik Månsson för ärevördigt förtal och skällsord. Han hade beskyllt dottern för lägersmål som skulle skett i moderns hus under ett fastlagsöl men erkände att han gjort det i fyllan. Erik fick böta.

Av detta följer nu att både far och son Simon Frunck levde 13 februari 1665 (då det årets mantalslängd daterades), en av dem var död före 16 februari 1669 då hans

---

¹⁷ I diskussionen tas endast källor upp som inte omnämns ovan eller som inte återfinns i Lundholm (2007, 2012).

¹⁸ Mantalslängder, Östergötlands län 1 fol. 218R och 2 fol. 365r.

¹⁹ Mantalslängder, Västmanlands län 12 fol. 59v, 13 fol. 436v och 24, sid. 196.

²⁰ Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EXle:2733 fol. 531v.

änka uppträdde i kämnärsrätten och den andre dog 14 september 1673. Den senare hade 1669, 1671–1673 en hustru i mantalet. Både faderns och sonens hustrur levde alltså 1669. Därför levde alltså Simon Fruncks hustru Katarina ännu 1669 eller så hade han gift om sig efter 1653.

Den nya informationen om målet i Avesta gör situationen mer osäker och det blir därmed orimligt att med tillgängligt material peka ut vem som dog när. Det rimligaste är därför att som ovan konstatera att både far och son Simon Frunck levde ännu 13 februari 1665, en av dem var död före 16 februari 1669 och den andre dog 14 september 1673.

8. Stamtavla över släktens äldre led

Här redovisas en uppdaterad agnatisk stamtavla över släkten Frunck. Den baseras i denna version på Lundholm (2007, 2009, 2012) samt den forskning som jag där efter bedrivit. Den numrering av familjetabeller som tidigare användes har uppdaterats eftersom det är så att flera personer flyttats från en plats i stamtavlan till en annan plats samt att nya personer tillkommit och därmed nya tabeller varit tvungna att skjutas in mellan befintliga tabeller. För att undvika förvirring har familjetabellerna döpts om från *Tabell* till *Familj*. En översättningstabell mellan tabellnummer och familjenummer finns i Bilaga 2. En grafisk sammanställning av stamtavlan finns i Bilaga 3.

Vad gäller patronymikon följer jag samma konvention som jag använt i tidigare redovisningar: Patronymikon skrivs ut direkt om det finns i vart fall en källa som använder patronymikon tillsammans med släktnamnet. Exempel: Karl Simonsson Frunck. Om källorna istället omnämner en person som son eller dotter utan uttryckligt användande av patronymikon eller om släktrationen bygger på en slutledning från mig anges patronymikon inom hakparantes tillsammans med släktnamnet. Exempel: Karl [Simonsson] Frunck.

Den redovisningsprincip jag använt i stamtavlan är att redovisa Simon Frunck och hans agnatiska avkomlingar i fyra led, inkluderandes eventuella äktenskap för döttrarna. Den fjärde generationen redovisas som barn till generation 3 och inte med egna familjetabeller. Eftersom 1600-talet och det tidiga 1700-talet är en besvärlig period ur källsynpunkt har jag i fotnoter redovisat mina eventuella ströfynd angående uppgifter som inte ryms inom denna avgränsning. Jag har tagit med yrkesbenämningar i den mån de har kunnat dokumenteras, men inte särskilt efterforskat dem. Flyttningar har inte medtagits, annat än i rena undantagsfall som när en person flyttat från en ort till en annan och där inte kunnat återfinnas.

Familj 1

Simon Frunck. Brännugnsmästare vid Skultuna mässingsbruk.²¹ Omnämnd i Skultuna 1620–1654.²² Sannolikt född före 1595, levde ännu 13 februari 1665, död senast 14 september 1673 men möjligen före 16 februari 1669. Gift med *Katarina*,

---

²¹ Han kallades mästare första gången 1625 (Skultuna CI.1 sid. 57). »Mäster« var sedan den vanligaste benämningen.

²² En fullständig redovisning av alla av mig kända omnämmanden finns i Lundholm (2007, sid. 177–183) samt Lundholm (2012, sid. 266). Se även diskussionen ovan om när Simon Frunck avled.

omnämnd senast 1636. Antingen levde hon ännu 1673 eller så var Simon då omgift med en annan kvinna.²³

Barn:²⁴

- *Simon [Simonsson] Frunck*. Se Familj 2.
- *Maria Frunck*. Se Bilaga 4, 0.
- *Elsa*. Född 15 november 1622 i Skultuna.²⁵
- *Johan*. Född 26 december 1624 och död 9 mars 1628 i Skultuna.²⁶
- *Karl [Simonsson] Frunck*. Se Familj 12.²⁷
- *Kristian*. Född 17 maj 1629 i Skultuna.²⁸
- *Adam*. Född 1 juni 1631 i Skultuna.²⁹
- *Johan*. Född 6 november 1634 i Skultuna.³⁰
- *Henrik*. Född 24 juni 1636 i Skultuna.³¹

Familj 2

Simon Simonsson Frunck. Brännugnsmästare vid Skultuna mässingsbruk.³² Född sannolikt före 1622.³³ Omnämnd första gången 1648.³⁴ Levde ännu 13 februari

---

²³ Att hon var gift med *Simon Frunck* följer indirekt av barnens födelsenotiser där hon omnämns. I de ovan nämnda mantalslängderna för 1653 och 1654 var mantalet två 1653 och ett 1654 för den äldre *Simon Frunck*. Hans hustru var alltså sannolikt i livet ännu 1653 men troligen inte 1654. Eftersom vi inte vet om han var gift mer än en gång följer att *Katarina* dog före 1654. Sista gången hon är direkt omnämnd är dock vid sonen *Henriks* födelse 24 juni 1636 (Skultuna C:1 fol. 38v).

²⁴ Att *Katarina* skulle vara mor till barnen *Simon* och *Maria* är dock inte belagt eftersom deras födelsenotiser saknas och andra belägg för detta inte finns. Hon är dock med säkerhet mor till samtliga barn födda 1622–1636.

Ett barn utan namn (möjligen *Elsa*, *Kristian*, *Adam* eller *Johan*) avled 6 augusti 1635 (Skultuna C:1 fol. 54r).

²⁵ Skultuna C:1 fol. 28r. Notera att hon i födelseboken skrivs som *Älzsä*.

²⁶ Skultuna C:1 fol. 29v och 52r.

²⁷ Skultuna C:1 fol. 31v och Leijonhufvud (1901–1906) sid. 589.

²⁸ Skultuna C:1 fol. 33v.

²⁹ Skultuna C:1 fol. 35v.

³⁰ Skultuna C:1 fol. 36v. Se även avsnitt 9.

³¹ Skultuna C:1 fol. 38v.

³² I likhet med fadern kallades han oftast »Mäster« (se fotnot 21). Han omnämndes som mästare redan 1653 (Mantalslängd, Västmanland 12 fol. 476v), dock möjligen redan 1648. En sekvens av fem belägg från Sura (Ramnäs Lla:2 sid. 34, 38, 39 och Sura Ll:2 sid. 2 och 20) 1648–1661 omnämner nämligen omväxlande en mästare *Simon*, *Simon Simonsson* och unge mästare *Simon Frunck*. Minst två av dessa handlar om *Simon Simonsson* men förmodligen gör alla det. I så fall var han mästare redan 1648. Att han var brännugnsmästare framgår bl.a. av mantalslängden 1669 då han kallades »Mäster *Simon Frunck* brännare« (Mantalslängd, Västmanland 27, fol. 87r).

³³ Födelsenotis saknas. Skultunas första födelsebok täcker 1622–1641 men har en lucka mellan december 1631 och maj 1634 samt för 1640. Skulle han varit född 1640 eller senare skulle han inte ha kunnat vara mästare och gift redan 1653, än mindre 1648. Med tanke på att sonen *Anders* blev far redan 1664 (uppskattat; se fotnot 56) bör dock *Simon Simonsson Frunck* gift sig betydligt tidigare. Om vi i övrigt antar att födelseboken bortsett från de nämnda luckorna är komplett bör han ha varit född före 1622.

1665, död senast 14 september 1673 men möjligen före 16 februari 1669. Gifte sig före 12 maj 1654 med *Karin Olofsdotter*.³⁵ Död senast 1691 i Skultuna.³⁶

Barn:³⁷

- *Anders Simonsson Frunck*. Se Familj 3.
- *Karl Simonsson Frunck*. Se Familj 6.
- *Jakob Simonsson Frunck*. Se Familj 7.
- *Kristian Simonsson Frunck*. Se Familj 9.
- *Maria Frunck*. Född 3 april 1664 i Skultuna.³⁸ Gift med *Pål Pålsson Keijser*.³⁹ Troligen död omkring 1691, dock senast 1707.⁴⁰

---

³⁴ Ramnäs Lla:2 sid. 34. Se fotnot 32.

³⁵ Ett börsbevis i Stockholms Mässingslagarämbetets arkiv från 1681 visar att unge mästare Simon Fruncks hustru Karin Olofsdotter var dopvittne i Skultuna den 12 maj 1654. Det var när Petter, son till skomakaren på Skultuna mässingsbruk och mästaren i Västerås stad, Henrik Johansson Nache och hans hustru Anna Petersdotter, döptes. Attesten blev utskriven med anledning av att Petter Henriksson Nacke, då borgare i Arboga, begärde att få bli mästare under ämbetet i Stockholm. Denna attest undertecknades av pastorn i Skultuna Daniel Joannis Vigelius den 23 augusti 1681. (Mässingslagareämbetet F2:1)

³⁶ Simon Simonsson Fruncks änka samt modern till hans son Kristian Simonsson Frunck är omnämnd flera gånger i källorna, dock utan namns nämmande. Förmodligen gäller alla uppgifterna Karin Olofsdotter. Änkan nämns i en bänklängd i Skultuna 1676 (Skultuna C:1 fol. 16v). Kristian Fruncks mor finns omnämnd i husförhörslängderna i Skultuna 1681–1684 (Skultuna AI:1 fol. 29v), 1685–1686 (Skultuna AI:1 fol. 76v) samt 1689–1691 (Skultuna AI:2 fol. 71). I den senare framgår att modern begått nattvard 1689 men inte 1690; noteringar för 1691 verkar saknas för de flesta. På hennes rad står till höger »död«.

³⁷ Förutom för dottern Maria saknas födelsenotiser för samtliga barn. Den ordning de tas upp indikerar den troliga åldersordningen från äldst till yngst.

Med största säkerhet var Simon Simonsson Frunck far till Karl och Jakob Simonssöner. Patronymika och den tidpunkt som de uppträder i mantalslängder och kyrkoarkiv talar för detta. Man kan därmed utesluta att någon av dem var son till Simon Frunck. Karl Simonsson Frunck i Bjurfors skulle om så varit fallet ha varit bror till Karl [Simonsson] Frunck i Skultuna, vilket inte är sannolikt. Eftersom Jakob verkar vara den yngste bör detta också utesluta Simon Frunck som far.

I en domboksnotis 6 november 1677 i Kopparbergs läns häradsrätt framkommer att Anders Frunck, brännare vid Bjurfors mässingsbruk, var bror till den Karl Frunck som var gift med Margareta vars till namnet okända helsyster var gift med Mickael Mattsson i Nybyen. (KLHA III AI:19 1677 fol. 101v-103r)

Enligt Folkares tingslags reoverade dombok 12 maj 1686 sålde Karl Simonsson Frunck dessutom sin jordedel Jämtebo samt hus i Djäknehyttan och Nybyn med en kål- och humlegård den 9 maj 1680 till sin svåger Michel Matsson samt den 7 juni 1681 en vret till Hans Eriksson vid Avestafors. (Svea hovrätt EXIe:2746 sid. 474)

Två observationer säkerställer därmed att Anders var son och inte bror till Simon Simonsson Frunck och därmed inte son till Simon Frunck: (i) Karl [Simonsson] Fruncks i Skultuna hustru hette 1677 Karin och inte Margareta. (ii) Eftersom Nybyen och Djäknehyttan är platser utanför Avestafors (nuvarande Avesta) på väg mot Bjurfors säkerställer detta att den Karl Simonsson Frunck, som var svåger till Mickel Matsson och därmed bror till Anders Frunck, var den Karl som är verksam vid Bjurfors mässingsbruk och inte den som var verksam vid Skultuna mässingsbruk.

Kristian Simonsson Fruncks beräknade födelseår 1661 gör det också nästan säkert att även han var son till Simon Simonsson Frunck.

³⁸ Skultuna C:2 sid. 1 (1664, #11).

³⁹ AI:2 fol. 69v, 70r.

⁴⁰ Skultuna AI:2 fol. 69v, 70r.

Familj 3

Anders Simonsson Frunck. Omnämnd i Skultuna 1666–1667.⁴¹ Brännugnsmästare 1669–1681 vid Bjurfors mässingsbruk i Norbergs socken och senast från 1683 vid Nacka mässingsbruk utanför Stockholm.⁴² Död, förmodligen i Nacka, sannolikt före 1689 dock senast 1697.⁴³ Gift minst två gånger: (1) före 1664 med en till namnet okänd kvinna som avlider senast 1665⁴⁴ och (2) 29 juni 1666 med *Maria Eriksdotter*⁴⁵. Död efter 1703.⁴⁶

Barn:⁴⁷

- (1) *Simon Andersson Frunck*. Se Familj 4.
- (?) *Kristian Andersson Frunck*. Se Familj 5.
- (2) *Karl Andersson Frunck*. Född 4 april 1667 i Skultuna.⁴⁸ Burskap som skraddare i Härnösand 1695.⁴⁹ Rotebåtsman 1711 i roten 135 Följa och

---

⁴¹ Skultuna C:2 sid. 7, 12.

⁴² *Bjurfors*: Mantalslängder, Västmanlands län 30 (1672) sid. 249, 31 (1673) sid. 254, 32 (1674) sid. 249, 33 (1675) sid. 244, 34 (1676) sid. 268, 35 (1677) sid. 279, 36 (1678) sid. 296, 37 (1679) sid. 340, 38 (1681) sid. 316 samt Länsstyrelsen i Västmanlands län. Landskontoret EIII:5 (1672; löst ark i fascikeln för 1672 omfattande Bjurfors mässingsbruk 1669–1672 AID v402636.b3070), EIII:6 (1673, 1674, 1675), EIII:7 (1676, 1678, 1679), EIII:8 (1680, 1681).

Nacka: Dokumentationen från Nacka är mycket liten. Han finns upptagen på brukslista för Nacka mässingsbruk 1683 (Bergskollegium, Kammarkontorets arkiv GIV:3 fol. 140r) och hans änka omnämns i Nackas husförhörslängd 1703 »Brännugnsmästaren Anders Fruncks enkia hust. Malin Ehrsdotter« (Nacka AI:1 sid. 5).

⁴³ Dottern Margareta (se fotnot 45) omnämndes som »brännar enkans dotter« när hon begravs 1698. Man kan notera att han saknas i mantalslängderna för Nacka bruk 1689–1692 där sonen Simon Andersson Frunck finns upptagen (se fotnot 55, stycke 1). Änkan bodde ännu 1703 (se fotnot 42) vid Nacka mässingsbruk. Det är alltså fullt möjligt att han avled före 1689.

⁴⁴ Eftersom sonen Simon Andersson Frunck enligt en åldersuppgift (se fotnot 56) kan uppskattas varit född 1664, två år före giftermålet med Maria Eriksdotter, bör han ha haft en annan mor. Sannolikheten att han var född utom äktenskapet är liten då andelen barn utom äktenskapet generellt var låg under 1600-talet. Ibland så låg som under 1 procent av alla barn; SISK (2004–2009, band Stormaktstiden, sid. 378).

⁴⁵ Skultuna C:2 sid. 12.

⁴⁶ Se fotnot 42, stycke 2. Frågan är om »Malin Ehrsdotter« är identisk med Maria Eriksdotter. Malin är en svensk form av Magdalena, vilket ju inte är samma namn som Maria. Om de inte är identiska var alltså Anders Frunck gift tre gånger och Maria avled före honom medan Malin avled efter honom.

⁴⁷ Födelsenotiser saknas för samtliga barn utom för sonen Karl. För Johan finns en litteraturuppgift baserad på bokbindarskråets arkiv om att föräldrarna var Anders Simonsson Frunck och Maria Eriksdotter vid Avesta bruk. I denna generation var dock Anders Simonsson Frunck den enda med detta namn varför han med största säkerhet även var far till Kristian Andersson Frunck och Simon Andersson Frunck. För den senare finns också uppgiften att han var från Avesta. Simon Andersson Frunck har en åldersuppgift som gör att han måste varit född före Anders Simonssons och Maria Eriksdotters giftermål. Han bör därför ha haft en annan mor. För Kristian Andersson Frunck finns ingen sådan information. Han kan därför vara en äldre helbror till Simon men alternativt en yngre helbror till Karl. Man kan dock notera att Kristian Andersson Fruncks hustru var gift tidigare och att den första maken bara var 26 år när han dog 1707. En hypotes är därför att Kristian kanske var omkring 30 år när han gifte sig 1709, varför han i så fall skulle vara en yngre helbror till Karl. Johan är förmodligen yngre än Karl. Dottern Margareta är bara känd genom sin begravningsnotis i Nacka.

⁴⁸ Skultuna C:2 sid. 12 (volymen endast delvis paginerad; [AID v74106.b12.s12]).

⁴⁹ Härnösand rådhusrätt och magistrat CXII:1 fol. 25b.

Sunnersta i Boteå socken⁵⁰ Död 7 november 1712.⁵¹ Död 1712. Gift senast 11 november 1695 med *Barbro Alstadia* som förmodligen avled före 1708.⁵²

— (2) *Johan Andersson Frunck*. Bokbindarlärling 1687–1694.⁵³

— (2) *Margareta Andersdotter Frunck*. Begravd 29 september 1698 i Nacka.⁵⁴

Familj 4

Simon Andersson Frunck. Brännugnsdräng vid Nacka mässingsbruk 1689–1692 och Skultuna mässingsbruk 1697–1699 samt fördubblingsbåtsman och ordinarie båtsman i Västerås 1700–1722.⁵⁵ Född (uppskattat) 1664.⁵⁶ Död efter 1724.⁵⁷ Gift

---

⁵⁰ Karl Frunck ska enligt Sundin (2011) ha blivit båtsman 1711 och då uppgivits varit 45 år. Roten 135 Följa och Sunnersta i Boteå använde sedan Frunck som båtsmansnamn intill slutet av 1800-talet, men dessa båtsmän tillhörde alltså inte släkten Frunck. Om dess båtsmän se Lundholm (2017).

⁵¹ Båtsmansrullor Giba:9 [SVAR Bildid A0069344_00101] daterad 23 januari 1713 (med titeln »Specification på det Manskap af 2dra Norlandz Compagnie som till Dato... genom döden wara afgången») samt Båtsmansrullor Giba:10 [SVAR Bildid A0069345_00066] daterad 12 december 1712.

⁵² Han var senast 11 november 1695 gift med mästare »Lorentz Wulfs efterleverska« enligt uppgift lämnad av Sundin (2011) i Rådhusrättens protokoll 11 november 1695 § 1 (Svea hovrätt EXle:3180 fol. 757v). Detta var fältskären Olov Lorens Wulffs änka Barbro Alstadia. Man kan notera att Barbro Alstadia finns upptagen ensam utan make i mantalslängderna i Härnösand 1693–1695 (Mantalslängder Västernorrlands (Gävleborgs) län, vol. 22 sid. 3907, 23 sid. 8260 och 24 sid. 7002). Det första året som »M. Oluf Wulff fältskär, hust Barbro Alstadia«. Hon var alltså sannolikt före januari 1693 eller senast under 1694 änka. Olov Lorens Wulf måste alltså avlidit tidigare än vad som ofta anges i obelagda uppgifter på Internet.

Karl Frunck upptas tillsammans med en hustru i Härnösands mantalslängder 1696–1706; åren 1696–1697 som Karl Andersson Frunck. I Offerdal har han 1698 skänkt 1 carolin till kyrkklockans omgjutande (Offerdal Lla:1 fol. 119v och LVd:1 fol. 77). Åren 1708–1710 och 1712 var han ensam; mantalslängd saknas för 1707 och Frunck saknas i längden för 1711 (Mantalslängder Västernorrlands (Gävleborgs) län 25 sid. 4240, 26 sid. 2316, 27 sid. 5508, 28 sid. 3567, 29 sid. 1437, 30 sid. 506, 31 sid. 215, 32 sid. 80, 33 sid. 177, 34 sid. 301, 35 sid. 3216, 36 sid. 185, 37 sid. 651, 38 sid. 2248, 39 sid. 239ff, 40 sid. 2604). Någon gång i perioden maj 1707 och maj 1708 betalade Karl Frunck böter till Härnösands domkyrka (Härnösand Lla:1 fol. 87v).

⁵³ Uppgiften bygger uteslutande på Hedberg (1949–1971, Band 1, sid. 223).

⁵⁴ Nacka C:1 fol. 101.

⁵⁵ *Nacka*: Mantalslängder Södermanlands län 36 fol. 407r, 37 fol. 779v, 38 fol. 521r, 39 fol. 347r.

Skultuna: Skultuna Al:2 fol. 66v, C:3 [AID v74107]; Mantalslängder, Västmanlands län 55 fol. 407r, 56 fol. 101v.

Västerås: Mantalslängder Västmanlands län 57 fol. 152r, 58 fol. 135r, 59 fol. 143v, 60 fol. 186r, 61 fol. 148r, 62 fol. 131r, 63 fol. 150r, 64 fol. 142r, 65 fol. 2751v, 66 fol. 3804v, 67 fol. 4081r, 68 fol. 4011v, 69 sid. 3542, 70 fol. 2079v, 71 fol. 3770r, 72 fol. 1905v, 73 fol. 2225r, 74 fol. 2041v, 75 sid. 6872, 77 sid. 8544, 78 sid. 8523, 79 sid. 5190, 80 sid. 4574, 81 sid. 4127f och 82 sid. 4597; Västerås Ala:2 sid. 128, 460 och 465; Rullor flottan XIIIc:19 (opaginerad; [SVAR Bildid A0040508_00230]).

De flesta belägg som refereras här ovan talar dels om en brännugnsdräng Simon Andersson, dels en brännugnsdräng Simon Frunck som också är båtsman och till sist en båtsman Simon Andersson Frunck. Att det är samma person framgår dock av en tvist som behandlas vid Norrbo häradsrätt 17 juni 1702 där brännugnsmästaren Erik Michaelsson vid Skultuna mässingsbruk menade sig felaktigt blivit påförd en skuld av bokhållaren vid bruket, en skuld som rätteligen borde påförts brännugnsdrängen och fördubblingsbåtsmannen Simon Andersson Frunck (Norrbo häradsrätt Ala:3 17 juni 1702). Se Lundholm (2012, sid. 269–272) för en utförligare diskussion kring identifikationen.

⁵⁶ Han uppges i en rulla daterad 1724 varit 60 år gammal (Rullor flottan XIIIc:19 [SVAR Bildid A0040508_00230]).

(1) senast 1692 med *Maria Andersdotter*⁵⁸ och (2) senast 1724 med *Helena Olofsdotter* som avled 26 mars 1734 i Västerås.⁵⁹

Barn:

- (1) *Karl*. Född 4 november 1697 i Skultuna.⁶⁰
- (?) *Karl*. Född i Västerås.⁶¹

Familj 5

Kristian Andersson Frunck.⁶² Död 26 mars 1715 i Örebro Nikolai.⁶³ Gift 8 december 1708 i Örebro Nikolai med *Maria Albrektsdotter Skult*.⁶⁴

Barn:

- *Anders* och *Kristian*. Tvillingar. Födda 22 april 1709 i Örebro Nikolai. Döda 23 april 1709 i Örebro Nikolai.⁶⁵
- En till namnet okänd son avled 11 oktober 1710 i Örebro Nikolai.⁶⁶
- *Anna*. Född 11 april 1712 i Örebro Nikolai.⁶⁷

---

⁵⁷ Den i fotnot 56 refererade rullan är det sista belägget för att han levde. Visserligen kallas Helena Olofsdotter hans »hustru« när hon avled 1734 men det betyder inte självklart att han då ännu levde (Sankt Ilian Ala:2 fol. 102v).

⁵⁸ Att han var gift senast 1692 framgår av mantalslängderna (Mantalslängder Södermanlands län 36 fol. 407v, 37 fol. 779v, 38 fol. 521r, 39 fol. 347r). Någon indikation på att det skulle varit någon annan än *Maria Andersdotter* finns inte.

⁵⁹ Sankt Ilian Ala:2 fol. 102v.

⁶⁰ Skultuna C:3 [AID v74107].

⁶¹ Västerås C:3 maskinfol. 111r.

⁶² Han ville 16 november 1708 vinna burskap i Örebro för att gifta sig med salige klockaren Olof Nilssons änka och 25 november samma år förordnades borgaren Johan Hult till förmyndare för dennes två barn (Svea hovrätt EXId:1146 sid. 582f och 621).

⁶³ Örebro Nikolai F:1 [AID v52810.b37].

⁶⁴ Örebro Nikolai EI:1 [AID v52805.b17].

Hon var dotter till Albrekt Skult (Örebro Nikolai AI:1 fol. 78/82; Familjen överstruken på det senare uppslaget men informationen densamma på båda) och tidigare (sedan 22 oktober 1699; Örebro Nikolai EI:1 fol. 6v [AID v52805.b10]) gift med klockaren Olof Nilsson som avled i Örebro Nikolai 26 september 1707 i en ålder av 26 år (Örebro Nikolai F:1 [AID v52810.b24]). Hon hade i första äktenskapet två kända barn: (i) dottern Maria Elisabeth Olofsdotter som döptes 29 juli 1700 (Örebro Nikolai C:2 sid. 107) samt (ii) sonen Nils Olofsson (Örebro Nikolai AI:1 fol. 82v (sid. 163); fol. 156v (sid. 31)).

Maria Skults första man var alltså klockare och familjen bodde i klockargården. Efter giften med Kristian Andersson Frunck bodde familjen kvar i klockargården (Örebro Nikolai AI:1 fol. 82v).

⁶⁵ Örebro Nikolai C:2 sid. 136.

⁶⁶ Örebro Nikolai F:1 [AID v52810.b32].

⁶⁷ Örebro Nikolai C:2 sid. 485.

Dottern Anna Fruncks öden är inte säkerställda. Hon kan dock varit identisk med den Anna Katarina Frunck som senare gifte sig med snickaren Olof Sederström i Nora, där hon är belagd 1741–1748 (Lundholm 2007, sid. 189). Se vidare avsnitt 9.

Familj 6

Karl Simonsson Frunck. Beredare.⁶⁸ Omnämnd 1669–1709 i Bjurfors mässingsbruk, Norberg.⁶⁹ Gift senast 6 november 1677 med *Margareta Göransdotter*.⁷⁰ Hustrun indirekt omnämnd senast 21 november 1694.⁷¹

Barn:⁷²

- *Simon Karlsson Frunck*. Född 1677 vid Bjurfors mässingsbruk. Lärde 1699 till kopparslagare i Stockholm.⁷³
- *Karl Karlsson Frunck*. Lärde 1699 till kopparslagare i Stockholm.⁷⁴

Familj 7

Jakob [Simonsson] Frunck. Omnämnd 1678–1699 vid Bjurfors mässingsbruk, Norberg.⁷⁵ Död före 1700.⁷⁶ Gift med *Malin*, som levde ännu 1705.⁷⁷

Barn:

- *Simon [Jakobsson] Frunck*. Se Familj 8.
- *Elisabeth*. Inga uppgifter kända förutom namnet.⁷⁸

---

⁶⁸ Svea hovrätt EXle:2765 fol. 390r.

⁶⁹ Länsstyrelsen i Västmanlands län. Landskontoret EIII:5 (1672; löst ark i fascikeln för 1672 omfattande Bjurfors mässingsbruk 1669–1672) samt Mantalslängd Västmanlands län 66 fol. 1912v.

⁷⁰ I den i fotnot 37 nämnda domboksnotisen framkommer att *Margareta* var dotter till *Anna* i den senares första gifte. *Anna*, senare omgift med *Hans Eriksson* i Avestafors (som alltså 1681 köpte en vret av *Karl Simonsson Frunck*), var dotter till *Kerstin Persdotter* i Djäknehyttan. En till namnet okänd helsyster till *Margareta* var gift med *Mickel Matsson* i »Nybyen«. Av texten framgår att *Anna* låg på sitt yttersta 27 maj 1676 då hon testamenterade en vret i Djäknehyttan till sin man. (KHLA III, AI:19 1677 fol. 101v-103r.)

Karl Simonsson Frunck sålde 1680 jord till bl.a. sin svåger *Mikael Matsson*, vilket framgår av Folkare tingslags renoverade dombok 12 maj 1686 (Svea hovrätt EXle:2746 fol. 474r). Hans hustrus patronymikon var *Göransdotter* (»*Carl Fruncks* hustru *Margareta Görans dotter* i *Dieknehyttan*«), vilket framgick när hon 22 maj 1690 vid Folkare tingslag kände sin avlidna syster *Kerstin Göransdotter*s man *Mikael Matsson* då han skulle han tillskansat sig en bit jord under förevändningar (Svea hovrätt EXle:2750 fol. 938v).

⁷¹ Avesta OI:3 fol. 16v.

⁷² Beredargesällen *Karl Simonsson Frunck* begärde 1699 bördsbrev för sina söner som lärde till kopparslagare i Stockholm; *Simon* och *Karl Karlssöner Frunck*. För *Simons* del skedde begäran 29 april eller 1 maj vid Folkare tingslag och det framgick då att han är född 1677 vid Bjurfors mässingsbruk och att hans mor hette *Margareta Göransdotter*. För *Karls* del skedde begäran 21 oktober samma år vid Folkare tingslag, men då framgick vare sig födelseår eller vem som var modern.

⁷³ Svea hovrätt EXle:2765 fol. 390r.

⁷⁴ Svea hovrätt EXle:2765 fol. 1208v.

⁷⁵ Mantalslängder Västmanlands län 36 sid. 296 och 56 fol. 597v.

⁷⁶ Mantalslängd Västmanland 57 fol. 649v. I mantalslängden är enbart hustrun markerad.

⁷⁷ Norberg AI:2 fol. 154r. *Malin* uppges här vara mor till *Simon [Jakobsson] Frunck* samt till »*Lisken*«.

⁷⁸ Norberg AI:2 fol. 154r.

Familj 8

Simon [[Jakobsson] Frunck. Beredare. Omnämnd 1705–1740 vid Bjurfors mässingsbruk, Norberg.⁷⁹ Gift (1) 10 september [16 Trin.] 1711 i Grytnäs med *Brita Persdotter*, Grytnäs kyrkby.⁸⁰ Död 1728 eller 1729.⁸¹ Gift (2) 1729 eller 1730 med *Ingeborg Persdotter*. Född 1706 i By socken och död 17 juli 1763 i Myntkvarteret, Avesta.⁸²

Barn:⁸³

- (1) *Anna Frunck*.⁸⁴ Född 22 november 1714.⁸⁵ Död 31 augusti 1772 i Vendel.⁸⁶ Senast 1743 med mästern Kristoffer Herou.⁸⁷ Född 19 december 1714.⁸⁸ Död 3 juni 1784 i Vendel.⁸⁹ Makarna bodde i Österfärnebo 1736–1740 och 1742–1745, By 1740–1742, flyttar till Vittinge 1745 och finns där 1752–53 samt flyttade senast 1768 till Vendel.⁹⁰
- (1) *Elisabeth Frunck*. Född 29 mars 1721. Död 27 september 1771 i Skultuna.⁹¹ Gift (1) 8 oktober 1747 i By med tråddragaren *Johan Johansson*.⁹² Född 19 juni 1726.⁹³ Död 1750.⁹⁴ Gift (2) 1752 med klipparen *Erik Danielsson Garpling*.⁹⁵ Född 1731.⁹⁶ Död 28 april 1769 i Skultuna.⁹⁷

---

⁷⁹ Mantalslängder Västmanlands län 64 (1707) fol. 1076v, 97 (1740) sid. 2592 samt Norberg AI:2 fol. 154r.

⁸⁰ Grytnäs C:1 sid. 26 (gammal foliering fol. 14r).

⁸¹ Hustrun Britas patronymikon uppges av Leijonhufvud (1901–1906, sid. 591) och Mantalslängder Västmanlands län 86 (1729) sid. 1276 (Mantalslängder Västmanlands län 87 (1730) sid. 2517, Avesta Ola:3 fol. 48 samt Avesta F:1 [AID v129553.b12].).

⁸² Avesta F:1 [AID v129553.b12].

⁸³ Norberg AI:2 fol. 154r.

Det framgår av Ingeborg Persdotters dödnöti (Avesta F:1 [AID v129553.b12]) att hon var gift två gånger och under livet hade fått tre barn varav två söner. Avestas husförhörslängd 1746–1757, där Ingeborg Persdotter med sin andre make Karl Karlsson återfinns i Avestas Myntkvarter, visar att dessa barn var sonen Peter Frunck född 28 april 1732, dottern Kristina Frunck född 1737 samt sonen Anders [Karlsson] född 25 juni 1743 (Avesta Ala:1 sid. 5). Här framgår även att Karl Karlsson var född 1716 och son till skomakaren Karl Andersson, född 1687, och Anna Johansdotter, född 1690 och död 1749.

⁸⁴ Uppgifterna om Anna Fruncks äktenskap m.m. publicerades först av Stig Geber på Disbyt. Han har också vänligen försett mig med källhänvisningar till de aktuella husförhörslängderna.

⁸⁵ Vittinge AI:2 maskinfol. 26v. Här sägs föräldrarna vara »Simon Jacobsson« och »Brita Andersdotter«, där moderns patronymikon alltså rapporteras felaktigt.

⁸⁶ Vendel C:5 [AID v127076.b124].

⁸⁷ Vittinge AI:2 maskinfol. 26v. Se även hennes dödnöti.

⁸⁸ Vittinge AI:2 maskinfol. 26v. Han uppges dock i dödsnotisen ha varit 74 år när han dog 1784.

⁸⁹ Vendel C:5 [AID v127076.b132].

⁹⁰ Österfärnebo AI:3 sid. 542f, Vittinge AI:2 maskinfol. 26v och Vendel C:5 [AID v127076.b121].

⁹¹ Skultuna F:1 #28 1771 [AID v74118.b92].

⁹² By C:3 sid. 50, Avesta Ala:1 fol. 119v, 120r, Avesta Ala:5 fol. 147.

⁹³ Norberg AI:4B fol. 142v.

⁹⁴ Norberg AI:4B fol. 142v.

⁹⁵ Skultuna F:1 #15 1769 [AID v74118.b82].

- (1) *Jakob Fredrik Frunck*. Beredare. Född 8 september 1724 i Bjurfors mässingsbruk, Norberg. Död 21 juli 1765 vid Bjurfors mässingsbruk, Norberg. Gift 8 oktober 1747 i By med *Helena Hero*.⁹⁸ Född 28 april 1719 i Horndals bruk, By. Död 1780. *Från dessa äkta makar härstammar Bjurfors-grenen*.⁹⁹
- (2) *Peter Frunck*. Linvävare. Född 1731 i Bjurfors och död 1785 i Giresta, Stora Rytterne. Gift 1755 i Haraker med *Stina Persdotter Westman*, född i Munktorp.¹⁰⁰
- (2) *Kristina Frunck*. Född 1 februari 1738 i Bjurfors. Död 23 februari 1794 i Bjurfors, Norberg. Gift (1) före 1761 med gallmejamjölaren *Jan Danielsson Lilja* i Bjurfors. Född 1732 i Bjurfors, Norberg. Död 2 januari 1767 i Bjurfors, Norberg. Gift (2) ca 1768 med brännugsdrängen *Per Persson Bäckström* i Bjurfors, född 1747.¹⁰¹

Familj 9

Kristian Simonsson Frunck. Tråddragare. Född (uppskattat) 1661. Omnämnd vid Skultuna bruk från 1678. Begravd 22 februari 1736 i Skultuna i en ålder av 74¼ år. Gift med *Karin Persdotter Näbb*. Född 4 april 1666 i Skultuna bruk, Skultuna. Begravd 14 juni 1741 i Skultuna.¹⁰²

Barn:

- *Elisabeth Kristiansdotter Frunck*. Född (uppskattat) 1690 i Skultuna. Död 23 mars 1747 i Västerås 56 år och 9 månader gammal. Gift 1 november 1716 i Skultuna med *Kristian Kristiansson Köhler*.¹⁰³
- *Kristina/Kerstin Frunck*. Född 6 mars 1693. Begravd 2 juni 1764 i Norrköping Johannes. Gift 29 augusti 1714 i Skultuna med

⁹⁶ Avesta Ala:1 fol. 119v, 120r, Avesta Ala:5 fol. 147, Norberg Al:4B fol. 142v. Uppgiften i dödsnotisen att han var född av föräldrarna Daniel Danielsson och Kristina Olsdotter i Olsbenning, Norberg har inte kunnat verifieras.

⁹⁷ Avesta Ala:1 fol. 119v, 120r, Avesta Ala:5 fol. 147, Norberg Al:4B fol. 142v.

⁹⁸ By C:3 sid. 49.

⁹⁹ Norberg Al:4B fol. 141r, Avesta Ala:1, Avesta Ala:2, Avesta Ala:3, Avesta Ala:5 fol. 136, Avesta F:1 1765 #27 [AID v129553.b19], By Al:5 fol. 249v, By C:1b fol. 114v. Uppgiften om *Helena Heros* dödsår kommer från Leijonhufvud (1901–1906, sid. 591), men har inte kunnat verifieras. I den längd över bruksarbetare vid Bjurfors bruk från 1765 som finns i Norberg Al:5d [AID v73543.b4.s4] finns hon dock inte upptagen trots att hennes minderåriga och faderlösa barn finns med i längden.

¹⁰⁰ Rytterne församling Ala:4 #80 Giresta [AID v73779.b228], Fa:1 #25 1785 [AID v73819.b43], Haraker El:1 #11 1755 [AID v72338.b33] och Snevringe häradsrätt FII:6 nr 361.

¹⁰¹ Norberg Al:6B, Avesta Ala:2 sid. 52 och 55, Al:3, Ala:5 fol. 147, Ala:6 fol. 183, C:1 #11 1761 [AID v129538.b8.s8], #3 1763 [AID v129538.b14.s20], #9 1766 [AID v129538.b23.s38], F:1 #2 1767 [AID v129553.b28] och F:2 #3 1794 [AID v129554.b34].

¹⁰² Mantalslängder Västmanlands län 36 (1678) sid. 32f, Skultuna Al:1 fol. 29v, fol. 66v, C:2 sid. 8, C:4 sid. 209/fol. 207v. Kristian Frunck anges med hustru mantalslängderna 1735 men ej 1736 (Mantalslängder Västmanlands län 92 (1735) sid. 7576 och 93 (1736) sid. 401). Hon avled dock inte förrän 1741 (Skultuna C:4 sid. 112/maskinfol. 259v). Det är av dödsnotisen det framgår att hon hette Näbb.

¹⁰³ Skultuna Al:2 fol. 138r, C:3 [AID v74107.b166] och F:1 sid. 10. Ingen dödsnotis i Västerås El:1 fol. 55v och 56r. Frunck (<1845) uppger att hon föddes 9 september 1690.

Lennart/Leonard Pålsson Keijser. Född 11 februari 1692. Utflyttade till Norrköping 17 september 1759.¹⁰⁴

- *Annika Frunck*. Född 12 september 1695. Död 17 maj 1706.¹⁰⁵
- *Simon [Kristiansson] Frunck*. Se Familj 10.
- *Karl [Kristiansson] Frunck*. Se Familj 11.
- *Per Frunck*. Glasmästare i Åbo. Född 24 januari 1701 i Skultuna bruk, Skultuna. Sannolikt gift med *Margareta Kidron* och död barnlös i Stockholm 1741.¹⁰⁶
- *Kristian [Kristiansson] Frunck*. Snickare och snickarålderman.¹⁰⁷ Född 13 oktober 1703 i Skultuna bruk, Skultuna. Död 2 maj 1777 i Jönköpings Kristina. Gift 21 mars 1731 i Jönköpings Kristina med *Märta Andersdotter Hamnell*.¹⁰⁸ Född (uppskattat) 1685. Död 8 november 1768 i Jönköpings Kristina 83 år gammal.¹⁰⁹

Familj 10

Simon [Kristiansson] Frunck. Trådmästare. Född 23 oktober 1698. Död 11 juni 1750. Gift 20 oktober 1726 i Skultuna med *Kristina Andersdotter*. Född 1709 i Skultuna.¹¹⁰

Barn:

- *Kristian Frunck*. Magister, hovpredikant och kyrkoherde. Född 29 september 1727 i Skultuna bruk, Skultuna. Död 2 september 1796 i Tillinge. Gift (1) 21 april 1764 på Drottningholm, Lovö med *Kristina Elisabeth Klink*. Född 9 mars 1747 i Stockholm. Död 25 maj 1764 på Drottningholm, Lovö. Gift (2) 25 maj 1771 i Kungsåra med *Johanna Grau*.

---

¹⁰⁴ Skultuna AI:2 fol. 134r, AI:3 fol. 51v, AI:4 sid. 93, C:3 [AID v74107.b137] och Norrköping Johannes C:4 sid. 794. Se även Justitiekollegium Fla:116 fol. 1165. Möjligen är detta den *Lennart Keijser* som omnämns av Helmfrid (1954, sid. 80ff).

¹⁰⁵ Namnet och födelsedata endast kända genom Frunck (<1845). Troligen var hon det Kristians Fruncks namnlösa barn som begrovs 20 maj 1706 i Skultuna (Skultuna C:3 [AID v74107.b60]).

¹⁰⁶ Skultuna C:3 [AID v74107.b27]. Uppgiften om äktenskapet bygger uteslutande på Ericsson (1996) medan uppgiften om dödsfallet också meddelas av Frunck (<1845).

¹⁰⁷ Jönköpings Kristina F:1 fol. 330v och Jönköpings rådhusrätt Fla:2 sid. 583.

¹⁰⁸ Jönköpings Kristina EI:1 sid. 76. Äktenskapet finns dock inte noterat i husförhörslängden; Jönköpings Kristina AIa:2 sid. 66f.

¹⁰⁹ Skultuna C:3 [AID v74107.b43], Jönköpings Kristina F:1 fol. 330v och fol. 309r. Se även Ericsson (1996) som uppger födelseåret 1686 för *Märta Hamnell*.

¹¹⁰ Skultuna AI:3 fol. 50r, AI:4 sid. 102, C:3 1698 [AID v74107], C:4 fol. 105v, F:1 1750 [AID v74118.b15.s21].

Uppgifterna om hustruns namn är motstridiga. Handlingarna i Skultuna uppger genomgående att hon hette Kristina Andersdotter och kom från Åksta i Skultuna och var född 1709. Lovö AI:3 sid. 74 uppger å andra sidan att Kristian Fruncks mor hette Sara Jonsdotter (men Skultunas födelsebok uppger alltså att det var Kristina Andersdotter) och var född 1708 i Skultuna och att hon avled i Lovö 30 november 1764. Hon är inte återfunnen i Skultunas födelsebok.

- Född 19 september 1748 i Arboga stadsförsamling. Död 19 januari 1802 i Björksta. *Från barnen i andra äktenskapet härstammar Tillinge-grenen.*¹¹¹
- *Karin*. Född 10 mars 1729 i Skultuna bruk, Skultuna. Begravd 9 november 1729 i Skultuna.¹¹²
- *Hedvig*. Född 3 oktober 1730 i Skultuna bruk, Skultuna. Begravd 13 december 1730 i Skultuna.¹¹³
- *Anders Frunck*. Född 19 november 1731 i Skultuna bruk, Skultuna. Död 13 februari 1757 i Halmstad.¹¹⁴
- *Simon Frunck*. Mässingsmästare. Född 13 september 1733 i Skultuna bruk, Skultuna. Död 14 april 1770 i Falun.¹¹⁵
- *Sara Frunck*. Född 15 januari 1736 i Skultuna bruk, Skultuna. Död 12 september 1826 på Huseby, Svinnegarn. Gift 27 maj 1779 i Riddarholms församling med prosten *Johan Bäck*.¹¹⁶ Född 26 januari 1747 i Enköping. Död 26 mars 1826 på Häggeby prostgård, Häggeby.¹¹⁷
- *Petter*. Född 6 oktober 1738 i Skultuna bruk, Skultuna. Död 17 februari 1739 i Skultuna.¹¹⁸
- *Kristina*. Född 7 december 1739 i Skultuna bruk, Skultuna. Begravd 20 april 1740 i Skultuna.¹¹⁹
- *Elisabeth*. Född 21 februari 1741 i Skultuna bruk, Skultuna. Död 29 januari 1742 i Skultuna.¹²⁰

¹¹¹ Arboga stadsförsamling C:2 fol. 89v, Kungsåra C:5 fol. 99v, Lovö AI:3 sid. 74, Skultuna C:4 sid. 125/maskinfol. 114r, Tillinge C:5 1796 [AID v126328.b208]. Uppgiften om *Kristina Klinks* födelse kommer från hennes dödsnotis. Uppgiften *Johanna Graus* dödsdag från Leijonhufvud (1901–1906). Notisen finns införd med ordningsnummer 6 för 1802 i Björksta F:3 [AID v71902.b70] men utan datum.

Se även Sorgbrev (1796), Upsala Ärke-Stifts Tidningar (1796, sid. 181), Westerås Stifts-Tidningar (1796–09–30, nr. 201, sid. 802; 1807–01–31, nr. 85, sid. 350f), Westén och Wenström (1799–1850, Band 3, sid. 639ff), Låstbom och Fant (1842–1845, Band 3, sid. 191), ÖÄ (1884–1908, Band 11, sid. 35), UUM (Band 2, sid. 368) samt UUM (Band 3, sid. 2, 19, 26). Observera att en äldre litteratur, bl.a. Sorgbrev (1796), herdaminnena Westén och Wenström (1799–1850, Band 3, sid. 639ff) samt Låstbom och Fant (1842–1845) återger den från Tillinge C:5 [AID v126328.b208] felaktiga uppgiften att *Kristian Frunck* skulle varit 66 år gammal vid dödsfallet och därmed född 1730.

¹¹² Skultuna C:4 fol. 130v och 136v.

¹¹³ Skultuna C:4 fol. 145r och 147v.

¹¹⁴ Skultuna C:4 fol. 157v och Halmstad C:3 fol. 191r. I dödsnotisen benämns han Anders Frock, men samma uppgift om tidpunkt och plats för dödsfallet finns i Frunck (<1845).

¹¹⁵ Skultuna C:4 fol. 177r och AI:4 sid. 102 och Frunck (<1845). Se även Mantalslängder Kopparbergs län 121 (1770) sid. 3, 122 (1771) sid. 2f.

¹¹⁶ Riddarholmen Ell:1 sid. 84.

¹¹⁷ Skultuna C:4 fol. 206r, AI:4 sid. 102, Svinnegarn C:3 fol. 170, Enköping C:3 fol. 78v, Häggeby C:2 sid. 64 samt Åsunda häradsrätt F:14 #66 1826. Se även Låstbom och Fant (1842–1845, Band 2, sid. 135) och Norrman (1993, sid. 54, 58 och 74).

¹¹⁸ Skultuna C:4 fol. 236r och 241r. Leijonhufvuds (1901–1906, sid. 589) uppgift att han avlider 1738 är felaktig.

¹¹⁹ Skultuna C:4 fol. 248r och 250v.

¹²⁰ Skultuna C:4 fol. 257v och 266r.

- *Maria Frunck*. Född 11 september 1742 i Skultuna bruk, Skultuna. Död ogift 2 maj 1767.¹²¹
- *Kristina*. Född 29 juni 1746 i Skultuna bruk, Skultuna. Begravd 24 maj 1747 i Skultuna.¹²²
- *Johan*. Född 1 september 1748 i Skultuna bruk, Skultuna. Begravd 26 februari 1749 i Skultuna.¹²³
- *Karl*. Född 25 oktober 1750 i Skultuna bruk, Skultuna. Död 18 februari 1751 i Skultuna bruk, Skultuna.¹²⁴

Familj 11

Karl [Kristiansson] Frunck. Trådmästare. Född 17 september 1706. Död 17 december 1781 i Skultuna. Gift med *Margareta Persdotter*. Född 3 februari 1711 i Sala. Död 12 december 1785 i Skultuna. *Från dessa äkta makar härstammar Skultuna-grenen.*¹²⁵

Barn:

- *Nimrod*. Född 2 juli 1735 i Skultuna bruk, Skultuna. Död 3 mars 1741 i Skultuna.¹²⁶
- *Katarina Frunck*. Född 27 september 1736 i Skultuna.¹²⁷ Död 26 mars 1806 i Sala.¹²⁸ Gift (1) 2 december 1764 i Sala stadsförsamling med mästare *Peter Blom*.¹²⁹ Född 1719.¹³⁰ Död 15 december 1772 i Sala stadsförsamling.¹³¹ Gift (2) med gördelmakaren Söderholm som var avliden 1806.¹³²
- *Greta Frunck*. Född 13 januari 1738. Nämnd senast 1810 i Ingeby torp, Arnö. Gift 6 april 1763 i Arnö med kusken *Johan Söderberg*. Född 14 juni 1730 i Ginnarsjötorp, Fellingsbro. Död 23 januari 1797 i Ingeby torp, Arnö.¹³³

---

¹²¹ Skultuna C:5 sid. 4 och AI:4 sid. 102 och Frunck (<1845).

¹²² Skultuna C:5 sid. 31 och F:1 sid. 10.

¹²³ Skultuna C:5 sid. 43 och F:1 sid. 15.

¹²⁴ Skultuna C:6 sid. 56 och F:1 sid. 25.

¹²⁵ Skultuna AI:4 sid. 91, AI:5A fol. 11, AI:5B fol. 18, C:3 1706 [AID v74107.b61], och F:2 1781 [AID v74119.b23] och 1785 [AID v74119.b32].

¹²⁶ Skultuna C:4 fol. 200r och 258r.

¹²⁷ Skultuna C:4 fol. 213v.

¹²⁸ Sala F:1 [opaginerad; AID v73937.b185].

¹²⁹ Sala C:1 fol. 14r.

¹³⁰ Sala AI:8 fol. 158. Han var tidigare gift 1756 med *Helena Falck*, född 1722 och död 1764 i Stockholm.

¹³¹ Sala AI:9 fol. 107 (dödboken ofullständig 1772).

¹³² Sala AI:9 fol. 107 (dödboken ofullständig 1772).

¹³³ Skultuna C:4 fol. 227v, Fellingsbro C:5 sid. 112, Arnö C:2 sid. 16, Arnö AI:2 fol. 21r, 22v, AI:5 fol. 105, EI:1 1797 [AID v120358.b8.s4]. Observera att den Greta Frunck som Leijonhufvud (1901–1906, sid. 591) omnämner under Bjurfors-grenen är identisk med Karl [Kristiansson] Fruncks dotter Greta omnämnd på sid. 589.

- *Kristian Frunck*. Trådmästare, glödgare. Född 26 februari 1740 i Skultuna bruk, Skultuna. Nämnd i nattvardsgång sista gången 24 juni 1820. Gift 14 oktober 1766 med *Margareta Andersdotter*. Född 31 mars 1738. Död 18 mars 1811 i Skultuna.¹³⁴
- *Elisabeth (Lisa)*. Född 15 mars 1742. Död 4 oktober 1798 i Skultuna. Gift 1776 med byggmästaren *Johan Forsman*. Född 1751. Död efter 1814.¹³⁵
- *Kristina Frunck*. Född 4 april 1744 i Skultuna bruk, Skultuna. Död 13 april 1829 i Skultuna. Gift 12 april 1777 i Skultuna med krongjutaren *Mats Hornaver*. Född 16 juni 1724 vid Bjurfors bruk, Norberg. Död 27 juli 1798 i Panko, Irsta.¹³⁶
- *Petter*. Född 30 december 1746 i Skultuna bruk, Skultuna. Begravd 25 juli 1748 i Skultuna.¹³⁷
- *Karl Frunck*. Färdigmakare, glödgare. Född 24 maj 1752. Död 17 mars 1834. Gift (1) 7 oktober 1779 i Skultuna med *Kajsa Jansdotter*. Född (uppskattat) 1757. Död 12 juni 1794. Gift (2) 26 december 1794 i Lillhärad med *Greta Persdotter*. Född 1751 i Hallstammar (tidigare Svedvi). Död 5 augusti 1834 i Skultuna.¹³⁸

Familj 12

Karl [Simonsson] Frunck. Brännugnsmästare i Skultuna. Född 25 februari 1627 i Skultuna bruk, Skultuna. Begravd i Skultuna 24 mars 1701.¹³⁹ Gift med *Karin Johansdotter*.¹⁴⁰ Född (uppskattat) 1633. Begravd 9 mars 1712 i Skultuna 79 år gammal.¹⁴¹

¹³⁴ Skultuna C:4 sid. 254/maskinfol. 230r, sid. 293/maskinfol. 250r, F:1 1766 (vigesimalbok) [AID v74118.b124], F:2 #11 1811 [AID v74119.b104], AI:5B fol. 15, AI:7 fol. 15, AI:8 fol. 11. Observera att födelsedata hos Leijonhufvud (1901–1906, sid. 589) angående Kristian Frunck är felaktiga. Enligt Skultuna AI:9 fol. 229 avled han 1820 men någon notis i dödboken finns inte.

¹³⁵ Skultuna F:2 #18 1798 [AID v74119.b69], AI:5A fol. 38, AI:5B fol. 46 AI:7 fol. 37. Johan Forsman gift (2) 1806 med Kristina Ek (Skultuna AI:8 fol. 24).

¹³⁶ Skultuna C:5 sid. 14, Skultuna E:1 #2 1777 [AID v74115.b8].F:2 #13 1829 [AID v74115.b8], Skultuna AI:5A fol. 32 [andra två löpande folieringar; AID v74078.b163.s32] och Irsta F:1 [AID v72571.b72]. Ska enligt dödboken haft två barn som avlidit före honom.

¹³⁷ Skultuna C:5 sid. 34 och F:1 sid. 17. Enligt Leijonhufvud (1901–1906, sid. 589) föds ytterligare en son Petter 1749, vilken inte finns i födelseboken. Denna uppgift verkar komma från en (felaktig) notering i husförhörslängden för den ende Petter som återfinns där (Skultuna AI:3 fol. 50r).

¹³⁸ Skultuna C:5 sid. 66, E:1 #2 1779 [AID v74115.b10], F:2 #16 1794 [AID v74119.b55], #8 1834 [AID v74119.b185] & #27 1834 [AID v74119.b189], AI:5A fol. 11, AI:5B fol. 18, AI:7 fol. 16, Lillhärad EI:1 #5 1794 [AID v73166.b40]. Greta Persdotter är möjligen identisk med den Margareta Persdotter som föddes 27 september 1751 i Hallstammar; Hallstahammar C:1 sid. 152. Hos Leijonhufvud (1901–1906, sid. 592) är flera uppgifter felaktiga om familjen: (1) Dödsdata för Karl Frunck. (2) Karin Jansdotter uppges i husförhörslängder och dödboken omväxlande vara född 1754 och 1757. Dödboken uppger både att hon var född 1754 och 36 år gammal vid dödsfallet. Den Karin som föddes på det av Leijonhufvud uppgivna datumet 11 augusti 1757 i Skultuna var dock dotter till en Olof Matsson. (3) Vigseldatum för det andra giftermålet.

¹³⁹ Skultuna C:3 [AID v74107.b28; mitt på vänstra delen av uppslaget]. Notisen är dock överstruken och därför nästan oläslig.

¹⁴⁰ Skultuna AI:1 fol. 26v och AI:2 fol. 134.

¹⁴¹ Skultuna C:1 sid. 60, C:3 1712 [AID v74107.b112].

Barn:

- *Johan Karlsson Frunck*. Se Familj 13.
- *Gabriel [Karlsson] Frunck*. Se Familj 14.
- *Håkan Karlsson Frunck*. Glasmästare i Norrköping 1701–1711.¹⁴² Född 27 mars 1673 i Skultuna bruk, Skultuna.¹⁴³ Död senast i februari 1712.¹⁴⁴ Gift senast 10 oktober 1710 med *Elsa Andersdotter*.¹⁴⁵ Begravd 1 april 1733 på kyrkogården Sankt Olai, Norrköping.¹⁴⁶

---

¹⁴² Inskriften som Håkan Karlsson på fem år som lärpojke 20 oktober 1690 hos bisittaren i glasmästarnas skrå glasmästaren Peter Hermansson (Glasmästarämbetet AI:6 20 oktober 1690). Peter Hermansson »... lät för gesäll utskrifva sin för detta läropojke Håkan Carlsson som ... wäll sina läroår uthstått« den 13 april 1695 (Glasmästarämbetet AI:6 13 fol. 236v). Håkan Karlsson Frunck begärde 20 oktober 1700 att få rättighet att etablera sig som glasmästare i Norrköping (Glasmästarämbetet AI:7 fol. 80f.) och erhöll mästarbrev 23 mars 1701 (Glasmästarämbetet AI:7 fol. 85). Första belägget för Håkan Frunck i Norrköping är från 13:e söndagen efter trefaldighet (15 september) 1701 då han begick nattvarden (»Mäst Håkan Carlson Glasmästare«; Norrköpings Sankt Olai DII:1 fol. 221r). Avgifter till skrået betalades 1702–1718 (Glasmästarämbetet AI:7 sid. 91ff, 106, 116, 142, 162, 165, 169, 178, 181, 190, 194, 197, 204, 213, 219, 223, 225, 227, 230, 233, 239, 243, 250, 253; uppgifterna om landsortsmästarnas avgifter till skrået verkar dock upphört 1719), men från och med 1713 var det hans änka som står för glasmästeriet. Se även fotnot 144 om när Håkan Frunck avled.

Av ovanstående kan man inte säkert koppla glasmästare Håkan Karlsson Frunck till Skultuna, även om namnet stämmer i alla tre delar. Det gör dock notisen »Glasmästaren Håkan Frunck i Norrköping« var dopvittne i Skultuna 8 mars 1703 när Maria Karlsdotters dotter Anna döptes (Skultuna C:3 1703 [AID v74107.b39]). Vi drar slutsatsen att han var son till Karl Frunck. Att Maria Karlsdotter var dotter till Karl Frunck, och därmed syster till Håkan, visas nedan.

Tre lärpojkar eller gesäller är kända för Håkan Frunck och hans änka. (i) Karl Pettersson Fors, född i Stockholm, inskrevs 30 juni 1705 för att gå i lära i fyra år (Glasmästarämbetet AI:7 sid. 127; se även mantalslängderna 1704–1707; fotnot 113 för källhänvisningar). Han skrevs ut 21 februari 1708 (Glasmästarämbetet AI:6). (ii) Johan Johansson, född i Stockholm, inskrevs 25 juni 1712 »på behaglig tid emedan han under någon tid redan lärt« av Håkan Fruncks änka (Glasmästarämbetet AI:7 sid. 205). Det är oklart om han gått i lära hos Håkan Frunck eller någon annanstans. Denne Johan skrevs ut redan 22 januari 1713 och kallades då Johan Frunck (Glasmästarämbetet AI:7 sid. 229; se även mantalslängd 1712; fotnot 113 för källhänvisningar). (iii) Johan Menlös som var inskriven i vart fall 1716 (Glasmästarämbetet AI:7 sid. 236). Vi återkommer i avsnitt 9 till den Johan Johansson Frunck som skrevs ut 1713.

¹⁴³ Skultuna C:2 #9 1673 [AID v74106.b22], AI:1 fol. 15v, AI:2 fol. 65v.

¹⁴⁴ Håkan Fruncks änka nämns första gången i glasmästarämbetets protokoll 25 juni 1712 i samband med inskrivningen av lärpojken Johan Johansson; se nedan (Glasmästarämbetet AI:7 sid. 205). Hans änka nämns dock redan i Norrköpings mantalslängd för 1712. Eftersom denna upprättas senast i början av februari 1712 var alltså Håkan död innan dess (Mantalslängd, Östergötlands län 63 sid. 655; sigilleringen täcker datumet så bara år och månad kan utläsas). Efter Håkan Frunck saknas bouppteckning (Norrköpings rådhusrätt och magistrat Flaaa:1 och Flaaa:2; se personregistren i volymernas början).

¹⁴⁵ 19:e söndagen efter trefaldighet (10 oktober) 1702, framgår att Håkan Frunck är gift; »Mr: Håkan glasmästaren och hust: p. Annica« (Norrköpings Sankt Olai DII:1 fol. 246r). Håkan Frunck och hans hustru redovisas i Norrköpings mantalslängder 1703–1706 boendes i kvarteret Strand och 1707, 1709–1711 i kvarteret Berg och Dal (Mantalslängder, Östergötlands län 54 fol. 192, 55 fol. 790r, 56 fol. 179v, 57 fol. 615r, 59 fol. 820v, 60 fol. 302v, 61 fol. 685r, 62 sid. 1377; i Riksarkivet saknas mantalslängder för åren 1697, 1699–1702 och 1708). Dessutom är åren 1696 och 1698 inte filmade eller digitaliserade p.g.a. skador. För den aktuella perioden finns Landskontorets i Östergötland arkiv mantalslängder endast för 1699, men de omfattar bara den s.k. Västanstångsdelen av länet.

¹⁴⁶ Norrköpings Sankt Olai C:4 fol. 345r.

— *Maria Karlsdotter Frunck*.¹⁴⁷ Född 25 mars 1669 i Skultuna mässingsbruk, Skultuna.¹⁴⁸ Gift med *Henrik Johansson*.¹⁴⁹

Familj 13

Johan Karlsson Frunck. Omnämnd 1695–1699. Bodde på Oxelby i Salems socken 1695–1696 och från våren 1697 i Stockholm. Gift med en till namnet okänd kvinna.¹⁵⁰

¹⁴⁷ Maria Karlsdotter Frunck förekommer i vart fall fyra gånger i Skultunas ministerialbok; alla gånger utom en med bara patronymikon och utan släktnamn men med bestämningen »vid bruket«: (1) Dopvittne den 4 november 1697 tillsammans med brännugnsmästaren Gabriel [Karlsson] Frunck när brännugnsdrängen Simon Andersson Fruncks och Margareta Andersdotters son Karl döps (Skultuna C:3 [AID v74107.b9]). Här kallas hon för enda gången uttryckligen Maria Karlsdotter Frunck. (2) Hennes och makens Henrik Johanssons dotter Anna döps 8 mars 1703. Dopvittnen var bl.a. »Glasmästaren Håkan Frunck i Norrköping« samt Per Persson Näbb (Skultuna AI:1 fol. 81), vars syster Karin Persdotter Näbb var gift med tråddragaren Kristian Simonsson Frunck (Familj 8) (Skultuna C:3 [AID v74107.b39]). (3) Hennes och makens dotter Karin döps 10 mars 1707. Dopvittnen var bl.a. Henrik Persson Näbb och Karin Persdotter Näbb (se nedan). (4) Dopvittne 24 februari 1718 tillsammans med Simon Frunck (Skultuna C:3 sid. 3f). Denne Simon är dock sannolikt inte identisk med den ovanstående Simon Andersson Frunck. Istället är han mer sannolikt den Simon Kristiansson Frunck (Familj 9)) som också var dopvittne 6 april 1718 (Skultuna C:4 fol. 3r-4v samt 5v).

Vi vet att Karl [Simonsson] Frunck hade en dotter Maria. I Skultunas husförhörslängd 1689–1691 finns i hans familj, dock utan make »gift dottern hustr. Marya« (Skultuna AI:2 fol. 66). Där finns även »dotterson Carl«. Henrik Johansson och Maria Karlsdotter förekommer också i Skultunas husförhörslängd 1708–1734 där Henrik och Maria anges »bortflitta 1732 til Nyköping« och därefter »svärmodern hust Karin Jansdr obiit 1712«, d.v.s. avliden 1712, »dottern Karin« samt »son Carl Hindrsn« (Skultuna AI:2 fol. 134; angående »obiit«, se Andersson och Anderö (2002, sid. 90)). Vi vet redan att Karl [Simonsson] Fruncks hustru hette Karin Johansdotter och avled 1712. Det bör då av släktsammanhangen följa att vi har att göra med en och samma Maria nämligen Maria Karlsdotter Frunck, dotter till Karl [Simonssons] Frunck och Karin Johansdotter.

Om Näbb: Henrik Persson Näbb var förmodligen bror till Karin och Per (Skultuna C:3 [AID v74107.b65]). I en äldre generation finner man Per Persson Näbb »wid bruket«, död/begravd 27 februari 1678 (Skultuna C:2 [AID v74106.b40]) samt brofogden Lars Persson Näbb, omnämnd 1673 (Svea hovrätt EXle:2278 fol. 587v).

¹⁴⁸ Skultuna C:2 [AID v74106.b15]. Leijonhufvud (1901–1906, sid. 589) uppger uppenbart felaktigt att hon föddes 1699.

¹⁴⁹ Skultuna AI:1 fol. 15v, AI:2 fol. 65v.

Henrik Johansson kallas i Skultunas husförhörslängd »Hendrik Jeansson« (Skultuna AI:2 fol. 134). Denna husförhörslängd är dessutom organiserad så att under bruket står arbetarna (mästarna och deras drängar) upptagna i ordningen brännare, klippare, tråddragare och övriga. »Hendrik Jeansson« står upptagen på samma sida som (och efter) trådmästaren Kristian Frunck (Familj 9). Han var alltså säkert tråddragare till yrket.

Eftersom han 1732 flyttade till Nyköping kan han vara identisk med »Trådmästare Hindr. Jeansson med sin sohn« som finns upptagen i brukslängden 1732 (Heikorn fol. 19). Den tidigare mestaren Daniel Käck är i 1729 års längd antecknad som död (Heikorn fol. 18). Att det saknats trådmästare under några år kan förklaras av att driften vid bruket legat nere under några år men startat igen 1733 (Heikorn fol. 19). Vid Nyköpings mässingsbruk har det också före 1756 funnits en tråddragare »Carl Hindriksson« som kan vara den ovan nämnde sonen Karl (Heikorn fol. 22).

¹⁵⁰ Johan Karlsson Frunck var i klammeri med rättvisan och allt som är känt om honom kommer från två domboksnotiser 1697 och 1699 som båda rör sig om hästhandel.

I den första notisen från hösten 1697 i Kämnrådsrätten i Västerås gör Johan Frunck gällande att han varit bokhållare vid Vällinge mässingsbruk och bor i Oxelby (Svea hovrätt EXId:1081 fol. 651r). Åren 1695 och 1696 är han dock mantalsskriven i Oxelby i Salems socken med sin hustru (Mantalslängder, Södermanlands län 42 fol. 645r och 43 fol. 421r). Innan dess är en annan arrendator skriven där. I mantalslängderna för Vällinge bruk heter dock bokhållaren 1692–1694 Jakob Höök (Mantalslängder, Södermanlands län 39 fol. 344r, 40 fol. 410v och 41 fol. 547r). Åren 1682, 1689–1691 saknas bokhållare (Mantalslängder, Uppsala län 17 sid. 2940, Södermanlands län

Barn:

— Minst fem barn varav minst en son, ingen dock känd till namnet.

Familj 14

Gabriel Frunck. Brännugnsmästare. Född 22 januari 1665 i Skultuna.¹⁵¹ Begravd 9 mars 1702.¹⁵² Gift (1) med *Brita* som dog 1690.¹⁵³ Gift (2) med *Kerstin Larsdotter*.¹⁵⁴ Född i Nyköping 1672 och död i Skultuna 22 oktober 1743.¹⁵⁵

---

36 fol. 412v, 37 fol. 776v och 38 fol. 517v. Mantalslängder för Vällinge bruk saknas i Riksarkivet åren 1683–1688). Johan Frunck nämns inte alls i mantalslängderna för mässingsbruket, förutom den tråddragare Johan Frunck (i själva verket en Johan Simonsson Frunck), som nämns 1694–1695 samtidigt som den här aktuella Johan Frunck är skriven i Oxelby och som diskuteras i avsnitt 9.

Senare tillstod han dock att han flyttat till Stockholm med hustru och barn och bodde hos en nålmakarhusfru (Svea hovrätt EXId:1081 fol. 655r). Denna visar sig vara Anna Maria Berg, hustru till nålmakaren Gustav Berg (Svea hovrätt EXId:1081 fol. 657v). Hon uppger att »... han med sin hustru och 5: barn hos [henne] logerat alt ifrån förlidne währ« (Svea hovrätt EXId:1081 fol. 657v och 658r).

Anna Maria Berg och nålmakaren Gustaf Johansson Bergs avled båda 1710 och hans bouppteckning (Justitiekollegium FIA:72 fol. 1035v) uppgavs att han hade en gård på Sankt Paulsgatan, d.v.s. i Maria Magdalena församling. Enligt mantalslängden för 1702 låg denna på Sankt Paulsgatans södra sida i kvarteret Vattumannen (Överståthållarämbetet för uppboresärenden GIBA:8:1 sid. 60). Detta år nämns förutom mästaren själv endast två gesäller.

Vid Norrbo häradsrätts höstting 1699 berättades om en Johan Karlsson Frunck som var instämd som svarande för häststöld (Norrbo häradsrätt AI:3, 10 november 1699). Av protokollet framgår att han var son en brännugnsmästare vid Skultuna mässingsbruk, vilken alltså måste vara identisk med Karl [Simonsson] Frunck (han är den ende tänkbare fadern vid Skultuna bruk vid denna tidpunkt), var gift och hade barn, varav minst en son. Uppgifterna om Vällinge mässingsbruk och Oxelby upprepas och på häradsrättens fråga om vad han är för en karl svarar han:

»Frunck gaf till swar, att hans fader är Brän=Ugnsmästare wid Skultuna Mässings Bruuk, och att hans hustru och barn äro i tjenst hos Hr Ceremonie Mästaren Sparvenfeldt, hoos hwil=kens swärfader Hr Cammrearen Hillebrand han tjenst för Bookhållare wid Wallinge Mässings bruk och sedan warit Arrendator på hans Excell:es Hr Öfwerståhållarens gård Oxelby, Men för något mehr än 2 Åhr sedan måst för stränga skjutznigar wid gården, sampt för den hårda tijden öfwergifwa sitt arrende, och ifrån tij=den rest omkring med tobak, och jämbwähl handlat med hästar.« (Norrbo häradsrätt AI:3, 10 november 1699)

Om Johan Gabriel Sparfvenfeldt (1655–1727) se SMoK (Band 7, sid. 147f) och Elgenstierna (1625–1946, Band VII, sid. 373) samt om Jakob Hildebrand (1636–1714) Elgenstierna (1625–1946, Band III, sid. sid. 600a).

¹⁵¹ Skultuna C:2 fol. 4.

¹⁵² Skultuna C:3 [AID v74107.b33]: »den 9 dito [mars] begrofs Brännugns Mästaren Mr Gabr: Frunck som olyckl. omkom wid sin heemresa från Sahlberget uthi en bäck Sahla sochn«. Se även Svea hovrätt EXLe:2301 maskinfol. 737v.

¹⁵³ Skultuna AI:2 fol. 65v.

¹⁵⁴ Skultuna AI:2 fol. 65v. Se även fotnot 156.

En notis i Skultunas husförhörslängd 1708–1734 om krongjutaren Hans Hornavers familj kastar ytterligare ljus över Kerstin Larsdotter (Skultuna AI:2 sid. 136); »styf:dott: Catharina Gabrielsdr ... 1720 till Stockholm«. Detta är alltså en styvdotter till krongjutaren Hans Hornaver. Han är här gift med en Kerstin Larsdotter. Hornaver avlider 1720 (»obiit 1720«) samt hans änka är »gift med Springare«. Kontroll av Skultunas ministerialböcker ger vid handen att Kerstin Larsdotter vigdes 1 januari 1708 i Skultuna med krongjutaren Hans Hornaver och får två barn med honom; Kristina Hornaver (1711–1770) och Per Hornaver (1717–1752) (Skultuna C:3 [AID v74107.b73]). Hans Hornaver avled 28 december 1720 i Skultuna mässingsbruk och var då 74,5 år gammal, d.v.s. född ungefär 1646 (Skultuna C:3 sid. 73/maskinfol. 38r). Kristina Hornaver föddes 22 mars 1711 vid Skultuna mässingsbruk (Skultuna C:3 [AID v74107.b100]) och avled 15 december 1770 (Skultuna F:1 [AID v74118.b89]). Per Hornaver föddes 18 maj 1717 vid Skultuna mässingsbruk (Skultuna C:3 [AID v74107.b175]) och avled där 21 mars 1752 (Skultuna F:1 sid.30).

Barn:¹⁵⁶

- (2) *Johan Drake*. Var död 1769 och hade i vart fall tre barn som då var i livet.¹⁵⁷
- (2) *Katarina Gabrielsdotter Frunck*. Född 17 februari 1702 vid Skultuna mässingsbruk.¹⁵⁸ Död 6 augusti 1769 i Maria Magdalena församling¹⁵⁹ Gift den 19 oktober 1740 i Storkyrkoförsamlingen med buldansvävaren *Lars Frimo*.¹⁶⁰
- (2) *Maria*. Född 31 oktober 1698 vid Skultuna mässingsbruk.¹⁶¹

9. Personer som inte säkert kan dokumenteras höra till släkten men som sannolikt gör det

Här finns en grupp av personer som helt säkert hör till den släkt Frunck som avhandlas här. Släktnamnet, den geografiska lokaliseringen samt andra indicier i varje enskilt fall gör att den slutsatsen är ganska säker. Emellertid saknas i varje

---

Efter Hans Hornavers bortgång gifter Kerstin Larsdotter om sig ytterligare en gång den 18 februari 1722 i Skultuna med trädklipparen vid Skultuna mässingsbruk Johan Springare (Skultuna C:4 fol. 51v). Johan Springare avlider 20 april 1747, då gallmejamjöltnare och uppges vara född 1672 (Skultuna F:1 sid. 40). Han var son till Göran Springare och hans hustru Britta vid mässingsbruket (Skultuna A:1 fol. 78). Modern Britta begravd 28 september 1698 (Skultuna C:3 [AID v74107.b14]). Johan Springare hade tidigare varit gift då hans hustru (utan namn) omnämns som dopvittne 29 september 1698 då Salomon Pålssons barn döps (Skultuna C:3 [AID v74107.b14]).

¹⁵⁵ Skultuna kyrkoarkiv C:4 opaginerad [AD bildid: v74108.b274].

¹⁵⁶ Släktrationerna i denna familj diskuteras närmare detalj i Lundholm (2012, Familj 7). I bouppteckningen efter Katarina Frunck uppges att hennes närmaste arvingar var »sambroderens herrskapsbetjänten Johan Drakes 3:e barn och 2:ne halvsyskon som förnimmas skola vistas vid Skultuna Mässingsbruk« (Justitiekollegium FIA:217 fol. 528). Detta är enda belägget för Johan Drakes existens. Vilka hans barn var är okänt. Om de två halvsyskonen se fotnot 154.

¹⁵⁷ Se fotnot 156

¹⁵⁸ Skultuna C:3 [AID v74107.b33].

¹⁵⁹ Maria Magdalena FI:3 #270 1769 [AID v88302.b80]; »sockerbruksarbetaren Lars Frimos hustru Catharina Frimo« vid en ålder av 66 år och 21 dagar

¹⁶⁰ Storkyrkoförsamlingen Ela:2 sid. 157; »Buldans Wäfvaren Ärhlig och Beskedlig Lars Frimo samt gudfruchtiga och dygdesamma Piga Catharina Frunck«.

Mantalslängden för Maria upptar en »Caijsa Frunck« 1739 i kvarteret Saturnus 25 i rådmannen Jesper Stenorts hushåll samt mantalslängden Staden östra 1740 upptar pigan Katarina Frunck 40 år (Överståthållarämbetet G1BA:16:1 fol. 19 och G1BA:17:1 #16 fol. 76).

Lars Frimo har ovan kallats balduansvävare och sockerbruksarbetare. Det finns flera notiser om »Lars Frimo« i Stockholms arkivalier och de handlar förmodligen samma person: (i) En dräng Lars Frimo, född 1712, kom 1736 till Storkyrkoförsamlingen och Erik Allstins hushåll (Storkyrkoförsamling AI:4 sid. 92 (Västra delen)). (ii) En dräng/kusk Lars Frimo/Frimodig som 1738–1740 bor i kvarteret Saturnus 25 i Maria församling i rådmannen Jesper Stenorts hushåll. Här finns också Katarina Frunck (Överståthållarämbetet G1BA:16:1 fol. 19 och G1BA:17:6 fol. 23f samt Maria Magdalena AI:1 fol. 57). (iii) En Lars Frimo höll 1745 markenteri i Katarina församling (Överståthållarämbetet G1AA:45 fol. 950v). (iv) Sockerbruksarbetaren Lars Frimo gifter sig den 8 april 1770 i Maria Magdalena församling med Maria Ekman. Eftersom han anges ha blivit änkling 6 augusti 1769 är det här med säkerhet samma person (Maria Magdalena EI:3 fol. 274). (v) Sockerbruksgesällen Lars Frimo gifter sig den 15 oktober 1775 med Elisabet Sjökvist i Katarina församling (Katarina EI:4 sid. 260). Alla dessa händelser och noteringar utom den första härrör sig alltså från Södermalms centrala delar. Det rör sig säkert därför om samma person.

¹⁶¹ Skultuna C:3 [AID v74107.b15].

enskilt fall avgörande evidens som säkerställer slutsatsen. De som diskuteras (i uppskattad anciennitetsordning) är följande:

- Hustrun Kristina Frunck i Avesta.
- Tråddragaren Johan Simonsson Frunck vid Vällinge bruk.
- Korpralen Johan Frunck vid Norra Skånska kavalleriregementet.
- Klockaränkorna Anna och Maria Frunck i Arboga.
- Glasmästaren Johan Johansson Frunck i Malmö.
- Hustrun Anna Katarina Frunck i Nora.
- Murargesällen Johan Johansson Frunck m.fl. på Södermalm.

Vi kan notera att bland dessa finns inte mindre än fyra Johan Frunck av vilka två bär samma patronymikon. I vart och ett av fallen redogörs för den evidens som finns om personerna; oftast i sin helhet eftersom mycket lite är känt. Därefter diskuteras om och hur de kan vara relaterade till släkten Frunck.

Är det tänkbart att någon av dessa personer inte alls tillhörde släkten Frunck? Jag bortser från möjligheten att några av kvinnorna som nämnts ovan skulle kunna varit ingifta och därmed kommit att bära namnet, något som vid denna tidpunkt (decennierna kring sekelskiftet 1700) inte var särskilt vanligt. Att någon av dessa personer saknar relation till släkten Frunck kan därför inte uteslutas men måste bedömas som mindre troligt.

Hustrun Kristina Frunck i Avesta

I Lundholm (2007, sid. 186f) redogjordes för en i den äldre litteraturen omnämnd Katarina Frunck, som 1689 skulle ha gift sig med postmästaren Olof Avelin i Avesta. Det är Strokirk (1915–1920, band 3, sid. 169) som meddelar detta och som dessutom uppger att Anders Simonsson Frunck sannolikt var hennes far och att hon var född 1670 på Bjurfors bruk och dog 1729 i Avesta.¹⁶² Strokirk har sannolikt haft Hülphers (Hülphers genealogier vol. 2, sid. 48a) som utgångspunkt för sin gissning även om Hülphers uppger att hon dog 1726 och att hon skulle ha kommit från Bjurfors.¹⁶³

Det finns dock en mer samtida uppgift om Olof Avelins äktenskap. Den meddelades först av Norberg (1956, sid. 262f) baserad på Olof Avelins son Gabriels dödnöte. Enligt denna var fadern

»... postmästaren och kronovägaren Olov Avelin och modern madame Kristina Frunk.»¹⁶⁴

Postmästaren och kronovägaren Olof Avelin gifte sig verkligen 1689; »Wijgdes på Askön d. 24 sept. Olaus Awelin wägare wijdd Awestadh med J. Maria Simonsdr på Asköön«. Det finns inga belägg för att Maria tillhörde släkten Frunck.¹⁶⁵

---

¹⁶² Uppgiften om giftermålet återfinns också Kugelberg (1894, sid. 244), som dock inte meddelar något födelseår för *Katarina*, och hos Grape (1951, sid. 34) som även anger bröllopsdagen som 2 september.

¹⁶³ Om Olof Avelin se även UUM (Band 1, sid. 260) och Odén (1902, sid. 81, #1065).

¹⁶⁴ Avesta F:1 10 juli 1766.

¹⁶⁵ Grytnäs C:1 fol. 3v, JI:1. Olof Avelin uppträder i mantalslängderna för Avesta[fors] 1690 och är då gift. Strokirks uppgift om att han avlider 1727 verifieras av mantalslängden för 1728 då han uppges

En tolkning är att Olof Avelin var gift två gånger och att han gifte om sig ganska snart efter den första fruns frånfälle. Olof Avelins första hustru hette Maria Simonsdotter och den andra hette Kristina Frunck och kom från sannolikt Bjurfors. En möjlighet är att hon var den dotter som uppträdde tillsammans med Simon Fruncks efterlverska i kämnersrätten 16 februari 1669 (se ovan). Strokirks uppgivna födelseår för Olof Avelins barn (1690, 1691, 1692, 1701, 1703 och 1705 samt ett barn med okänt födelseår som dött ung) indikerar också att det rör sig om två kullar med olika mödrar. Gabriel Avelin var född 1703 enligt Strokirk. Problemet med denna tolkning är att vi genom andra källor inte känner till någon Kristina (eller Katarina) Frunck.

Min i en tidigare version framförda hypotes att Maria Simonsdotter skulle tillhört släkten Frunck och mer precist varit Simon Simonsson Fruncks dotter född 1664 i Skultuna kan dock inte stämma eftersom hon senast 1689 var gift med Pål Pålsson Keijser.¹⁶⁶

Längre än så kommer man inte förrän mer uppgifter om Olof Avelin och hans familj kommer i dagen.

Tråddragaren Johan Simonsson Frunck vid Vällinge bruk

I Lundholm (2007, sid. 187) rapporterade jag om en Johan Frunck vid Vällinge mässingsbruk i Salems socken 1689–1699 och spekulerade att det skulle kunna vara den person som nu visat sig vara Johan Andersson Frunck. Den spekuleringen kan vi nu visa var felaktig.

Låt oss först konstatera att det här inte rör om den ovan diskuterade Johan Karlsson Frunck, vilken i vart fall två år på 1690-talet var mantalsskriven i Oxelby i Salems socken men som det visar sig samtidigt som Johan Simonsson Frunck varit vid mässingsbruket. Det är alltså en annan Johan Frunck som är verksam i Vällinge mässingsbruk. Två typer av källor belägger honom där; Riksarkivets mantalslängder samt Riksarkivets Miscellaneasamling.

Mantalslängderna belägger åren 1689–1702 en Johan Frunck med hustru vid Vällinge mässingsbruk.¹⁶⁷ Under åren 1689–1693 kallas han tråddragare. Det finns även en »Johan Simßon« (d.v.s. Johan Simonsson) med hustru vid Vällinge bruk 1682.¹⁶⁸ För åren 1706–1714, 1716, 1719 saknas antingen Vällinge bruk (Salem) i mantals-

---

vara död. Hustrun lever fortfarande 1727. Mantalslängder Kopparbergs län 44 fol. 43v, 80 sid. 81 och 81 sid. 81.

¹⁶⁶ Se Skultuna AI:2 fol. 69v, 70r samt Familj 2.

¹⁶⁷ Mantalslängd Södermanlands län 36 fol. 412v, 37 fol. 776v, 38 fol. 517v, 39 fol. 344r, 40 fol. 410r, 41 fol. 694r, 42 fol. 646v, 43 fol. 422v, 46 fol. 398r, 47 fol. 14r, 48 (opaginerad), 49 fol. 905v. Mantalslängderna 1697 och 1698 är inte filmade. För åren 1706–1714, 1716, 1719 saknas antingen Vällinge bruk, Salem i mantalslängderna eller så saknas mantalslängder helt och hållet.

Salems socken tillhörde Uppsala län -1640, 1646–1651, 1654–1688, Stockholms län 1640–1646, 1652–1653, 1720- och Södermanlands län 1689–1719. Befintliga mantalslängder har genomgått avseende Vällinge bruk 1640–1720. Man kan notera att 1640–1688 antingen saknas mantalslängder helt för länet det aktuella året eller saknas för Salems socken det aktuella året, eller så saknas mässingsbruket även om mantalslängd för Salem finns eller så redovisas mässingsbrukets folk som ett kollektiv; med undantag för 1682. De belägg som här redovisas avseende Johan Frunck är de enda belägg för släkten Frunck i Vällinge som jag hittat i mantalslängderna i Riksarkivet.

¹⁶⁸ Mantalslängd Uppsala län 17 sid. 2940.

längderna eller så saknas mantalslängder helt och hållet. Åren 1715, 1717–1718 nämns »Tråmästare Johans enkia«, men bara en dotter listas för mantalet.¹⁶⁹ Detta kan möjligen vara Johan Fruncks änka och Johan har i så fall avlidit före 1715, men bara dottern är skattskyldig för mantalspenningen.

Riksarkivets ämnessamlingar (Miscellanea) om Bergverken innehåller en hel del dokument om mässingsbruken. I många fall är det skrivelser till den centrala regeringen i Stockholm rörande privilegier m.m. men det finns även några handlingar med ekonomisk redovisning från Vällinge bruk med information om anställda bruksarbetare:

- Lista för utbetalda löner under perioden från augusti 1676 till 1 juli 1677 som upptar Johan Frunck.¹⁷⁰
- Lista för utbetalda löner daterad 13 april 1682 tar upp honom men kallar honom då intressant nog »Johan Simonson Fr«.¹⁷¹
- En kopia av 1686 års mantalslängd för Vällinge bruk tar upp honom med hustru.¹⁷²
- Upptagen på en förteckning från 20 januari 1686 över personer som har skulder till bruket.¹⁷³

Han saknas dock i (i) Vällinge bruks räkenskapsböcker 1670–1671, 1671–1672 och 1677–1684,¹⁷⁴ (ii) mantalslängden i landsboken för 1672¹⁷⁵ samt (iii) Bergsbevillningen för Vällinge 1683.¹⁷⁶ Ett antal från andra källor kända tråddragardrängar listas men inte han.

Det finns dock belägg för en Johan Frunck i Strängnäs detta år. Denne Johan Frunck har råkat i bråk i staden och kastat ut sig några okvädingsord vilka han får böta för 5 maj 1683.¹⁷⁷ Det är oklart om Johan i Strängnäs är identisk med Johan Simonsson eller Johan Karlsson. Med tanke på vad vi vet om Johan Karlsson kanske mest sannolikt han.

---

¹⁶⁹ Mantalslängder Södermanlands län 56 fol. 109v, 58 fol. 97r, 59 sid. 68.

¹⁷⁰ Miscellanea, Bergverken 42, bunt »Wellinge Messingsbruk«, dokument med titel »Ifrån Ultimo Augusti 1676 till 1. July 1677 är wid Wällinge bruuk förfärdigt fölliande Mäßingsarbeten, därföre Arbetzlöhner löper som följer:«, sid. 5.

¹⁷¹ Miscellanea, Bergverken 42, bunt »Wellinge Messingsbruk«, lönelista daterad 14 april 1682.

¹⁷² Miscellanea, Bergverken 42, bunt »Wellinge Messingsbruk«, »Anno 1686 åhrs Mantalls längdh vidh Wällinge Mäßings Bruuk såsom efterföllier«.

¹⁷³ Miscellanea, Bergverken 43, »Anno 1686 d. 20 januari Upsathss Uppå alla dhem som ähro skyldigha Uppå Bruuket såsom och uthom bruuket nämnda som efterföllier«. Av denna längd framgår det inte direkt att den avser Vällinge mässingsbruk, men den är uppsatt på samma sätt och synes vara skriven av samma hand som kopian av 1686 års mantalslängd.

¹⁷⁴ Kammarkollegiet. Bergsbruk 384–386.

¹⁷⁵ Länsstyrelsen i Uppsala län. Landskontoret Ela:14 sid. 1341. Denna mantalslängd är ett undantag för perioden och listar uttryckligen alla arbetarna vid Vällinge bruk. För den aktuella perioden finns det bara mantalslängder också för 1671 och 1673 i landskontorets arkiv. I mantalslängden för 1671 redovisas dock Vällinge bruk kollektivt och i den för 1673 saknas Svartlösa härad helt. (Länsstyrelsen i Uppsala län. Landskontoret Ela:13 sid. 771 samt Ela:15).

¹⁷⁶ Bergskollegium. Kammarkontorets arkiv GIV:3 fol. 139rff.

¹⁷⁷ Strängnäs rådhusrätt och magistrat A1:6 5 maj 1683.

Denne Johan Simonsson Frunck kan egentligen bara antingen vara son till Simon Frunck (familj 1), vars son Johan var född 6 november 1634 i Skultuna och om vilket inget mer är känt, eller till Simon Simonsson Frunck (familj 2), Simon Fruncks son. Någon son Johan till Simon Simonsson Frunck är dock inte känd sedan tidigare.

Johan Simonsson Frunck var alltså vid Vällinge mässingsbruk i vart fall 1677–1702. Han var gift senast 1682 och dog före 1715. Det är inte en orimlig ålder vare sig han var son till Simon Frunck eller Simon Simonsson Frunck.

Korpralen Johan Frunck vid Norra skånska kavalleriregementet

Av de personer som diskuteras i denna avdelning är korpralen Johan Frunck den vars koppling till släkten är mest osäker. Det finns egentligen inget som talar för att han skulle tillhöra släkten utom namnet och det är inte tillräckligt för att dra den slutsatsen.

Korpralen Johan Frunck finns omnämnd av Christopher von Warnstedt i ett par av hans många artiklar i Släkt och Hävd om det Norra skånska kavalleriregementet. Där var han tredje sekundkorpral vid Sandby kompani mellan 22 januari och 6 april 1703 samt därefter tredje korpral vid samma kompani till sin död 22 januari 1706.¹⁷⁸ von Warnstedt meddelade också att Frunck var omnämnd utan tjänst redan 1702 och spekulerade i att han var stabsbetjänt.

Källmaterialet för detta regemente är mycket bristfälligt före 1709. Den första bevarade generalmönsterrullan är från 1710 och från serien Rullor 1620–1723 finns bara 1701 och 1702 bevarade efter 1700.¹⁷⁹ von Warnstedt (1994, sid. 198f) diskuterar de av honom använda källorna och tydligen är det främst olika likvidationer som kommit till användning i hans redovisning av befälet. Exakta vilka framgår dock inte och Johan Frunck återfinns inte i Krigsarkivets serie likvidationer från Stora Nordiska kriget.¹⁸⁰ Han finns inte heller redovisad i regementet i de två rullorna från 1701 och 1702.¹⁸¹

Före 1698 fick inte skåningar rekryteras till regementet vilket kan tala för att Frunck kom från mässingsarbetarsläkten. Det dock finns annat som talar emot detta. Åren 1701–1702 överfördes regementet till Pommern. Där värvades ytterligare två kompanier till regementet och det var befälet i dessa som kom att utgöra sekundbefälet som infördes ungefär samtidigt. Merparten av detta sekundbefäl förordnas samtidigt 22 januari 1703, samma dag som Johan Frunck. Möjligheten att Johan Frunck var tysk kan därför inte uteslutas. Hans företrädare som tredje sekundkorpral och tredje korpral var exempelvis det.¹⁸²

---

¹⁷⁸ von Warnstedt (1995 sid. 37; 1996 sid. 451).

¹⁷⁹ Se även von Warnstedt (1993, sid. 460f).

¹⁸⁰ KrA, Likvidationer, DI:1, DII:2 och DIII:1.

¹⁸¹ KrA, Rullor 1701:22 och 1702:11.

¹⁸² Om regementets historia se Warnstedt (1993).

Klockaränkorna Anna och Maria Frunck i Arboga

Åren 1704, 1706–1721 finns klockaren Gustaf Stafling i Arboga med hustru.¹⁸³ Den 11 januari 1722 avlider han i staden 49 år gammal.¹⁸⁴ Mantalslängden uppger också att han är död och att hans änka är fattig. Året därpå (1723) avlider hon 23 augusti 70 år gammal och heter enligt dödboken Anna Frunck.¹⁸⁵ Hon skulle alltså varit född ungefär 1653. Enligt mantalslängderna var hon upptagen i Staflings mantal till och med 1718 men inte därefter. Eftersom mantalspenning inte betalades om man var 63 år eller äldre pekar det på ett födelseår ungefär 1656. Hon skulle i så fall varit 66 år gammal när hon dog.

Den 17 april 1724 uppvisar kappelanen Anders Floraeus ett köpebrev undertecknat av Maria Skult och Maria Frunck

»...dher uthi dhe till H[err] Flora[e]us försellia dheras efter styf=
fadren klockaren Gustaf Stafling [oläsligt ord]
till faldne gård på Wreten Östan om stads=
kyrkian belähgen för 600 R[iksdaler] Kopp[armynt]t...»¹⁸⁶

I ett andra uppbud 25 juni samma år kallas Maria Frunck för »klockare Enkian« och vid det tredje uppbudet 18 september samma år ska gården ha sålts av Staflings »arfwingar«.¹⁸⁷

Det kan vara värt att komma ihåg klockaränkan Maria Albrektsdotter Skult i Örebro (se Familj 5) och hennes dotter Anna Frunck, född 1712. En gissning är att Maria Albrektsdotter Skult är identisk med Maria Skult i Arboga. Med dessa pusselbitar verkar det dock inte vara möjligt att närmare placera in klockaränkorna Anna Frunck (död 1723) och Maria Frunck (säljare 1725).

Glasmästaren Johan Johansson Frunck i Malmö

Slakten Frunck i Skåne har som stamfar glasmästaren Johan Johansson Frunck som får burskap i Malmö 1718. Samma år skriver han till Glasmästarämbetet i Stockholm och säger där bl.a. att han gått i lära hos glasmästaren Håkan Frunck i Norrköping.¹⁸⁸ Det är alltså samme Johan som blev utskriven som gesäll 1713.

Glasmästaren Johan Fruncks släkt verkar ha varit helt okänd, inte bara i litteraturen utan även överlag bland släktforskare. Ett skäl till denna frånvaro av intresse är förmodligen att denna släkt (såvitt jag kan bedöma) är utdöd även i kognatisk mening. Det har helt enkelt inte funnits några efterlevande som intresserat sig för slakten.

¹⁸³ Arboga stadsförsamling Ala:1a (1704) [opaginerad; AID v71747.b263], Arboga rådhusrätt och magistrat K1A:1 [opaginerad; AID v294498b.1860, v294498b.1940, v294498b.2030, v294498b.2120, v294498b.2230, v294498b.2410, v294498b.2500 och v294498b.2590], Mantalslängder, Västmanland 73 fol. 2208v, 74 fol. 2029v, 75 sid. 6848, 76 sid. 8556, 77 sid. 8490 och 78 sid. 6160.

¹⁸⁴ Arboga stadsförsamling C:1 maskinfol. 167r.

¹⁸⁵ Arboga stadsförsamling C:2 fol. 129v. Se även Mantalslängder, Västmanland 80 sid. 4540 och 81 sid. 4704.

¹⁸⁶ Arboga rådhusrätt och magistrat A3:1 sid. 11.

¹⁸⁷ Arboga rådhusrätt och magistrat A3:1 sid. 16 och 21.

¹⁸⁸ Glasmästarämbetet F2:1. Brevet synes vara daterat 17 juli 1718, men avlästes på mikrokort och är svåräst; månaden skulle även kunna vara januari eller juni.

Även om släktrationen mellan Johan Johansson Frunck och Håkan Frunck eller någon annan i släkten Frunck är omöjlig att definitivt fastställa i dagsläget, får det anses mycket sannolikt att Johan Frunck i Malmö tillhörde släkten. Innan jag övergår till att redovisa vad som verkligen är känt om Johan Johansson Frunck i Malmö och hans kognatiska avkomlingar vill jag dock säga något om de genealogiska kombinationer som kan vara tänkbara avseende honom och varför släkttillhörigheten är sannolik.

Vi vet att namnet Johan förekommer redan bland Simon Fruncks (Familj 1) barn; Johan (1624–1628) och Johan (1634–?). Den senare Johans öden är inte kända men vi har konstaterat att han möjligen kan vara identisk med Johan Simonsson Frunck vid Vällinge mässingsbruk i Salems socken. Han skulle kunna vara en möjlig far till glasmästaren men det som talar emot det är hans ålder.

Anders Simonsson Fruncks (Familj 3) son Johan Andersson Frunck är knuten till Stockholm 1687–1694 då han är bokbindarlärling. Johan Andersson Frunck liv är inte känt utöver denna uppgift. Möjligen är han för ung för att komma ifråga som möjlig far till Johan Johansson Frunck i Malmö.

Det finns dock ytterligare en tänkbar, och kanske till och med än mer sannolik, far till glasmästaren Johan Johansson Frunck i Malmö. Det är Johan Karlsson Frunck som vi också diskuterat. Han var gift och hade barn, varav i vart fall en son som dock inte var namngiven. Det som talar för Johan Karlsson Frunck som far är dels att han var bror till Håkan, hos vilken Johan Frunck i Malmö fått sin utbildning, dels att glasmästaren Johan i Malmö döper en av sina söner till Karl. Något direkt bevis för filiationen finns dock inte.

I det följande redovisas glasmästaren Johan Johansson Fruncks i Malmö samtliga kognatiska avkomlingar även om det innebär att personer som inte hör till släktens äldre led kommer med; ett avsteg från tidigare använd redovisningsprincip. Släktgrenen fortlever alltså, såvitt kan bedömas, inte ens i kognatisk mening då inget av Karl Fruncks (Familj 16) 9 barn överlevde till vuxen ålder och inget av Johannes Fruncks barn (Familj 17) fick egna barn.

Familj 15

Johan Frunck. Glasmästare. Född (beräknat) 1688. Fick burskap i Malmö 5 februari 1718.¹⁸⁹ Levde i femte roten i Malmö 1720–1722, 1724, 1727–1728 och 1730.¹⁹⁰ Död 25 juli 1734 i Malmö Sankt Petri.¹⁹¹

Gift 29 september 1718 i Odarslöv med *Margareta Jakobsdotter Pilbom*. Född 1683. Död (83 år gammal) 14 april 1766 i Malmö Sankt Petri.¹⁹²

---

¹⁸⁹ Magistraten i Malmö D3A:1 fol. 37v.

¹⁹⁰ Mantalslängder, Malmöhus län 48 1720 fol. 2687r, 49 1720 fol. 2360v, 50 1722 fol. 1658v, 52 1724 fol. 1492v 56 1727 fol. 687v, 57 1728 701v, 59 1730:2 fol. 1867r samt Magistraten i Malmö, D3E:1 (Längd över stadens innevånare och deras fastigheter 1726 #411 1726 [AID v98948.b116]).

¹⁹¹ Malmö Sankt Petri FI:2 sid. 68.

¹⁹² Odarslöv CI:1 fol. 37v och Malmö Sankt Petri FI:2 sid. 301. Hon gift 2:o i juni 1736 med glasmästare Johan David Reimers; Malmö Sankt Petri E:1 fol.126v. Född 1706. Död (62 år gammal) 29 oktober 1768 i Malmö Sankt Petri; FI:2 sid. 320.

Barn:

- *Karl Frunck*. Se Familj 16.
- *Johannes Frunck*. Se Familj 17.

Familj 16

Karl Frunck.¹⁹³ Glasmästare. Döpt 31 juli 1719 i Malmö Sankt Petri. Fick burskap i Malmö 7 december 1745 från 1746.¹⁹⁴ Ägde 1759 hus (445 och 446) på Gråbrödragränden (västra sidan) som han själv bebodde.¹⁹⁵ Död 25 oktober 1773 i Malmö Sankt Petri.¹⁹⁶

Gift (1) med *Sara Lisa Brun*. Född 12 augusti 1727 i Malmö Sankt Petri.¹⁹⁷ Död 19 december 1760 i Malmö Sankt Petri.¹⁹⁸ Gift (2) med *Maria Dahlström*. Född 1717. Död (66 år gammal) 24 januari 1783 i Malmö Sankt Petri.¹⁹⁹

Barn:

- (1) *Börje Frunck*. Född 11 april 1746 i Malmö Sankt Petri. Död 15 september 1758 i Malmö Sankt Petri.²⁰⁰
- (1) *N.N. (dotter)*. Död 27 november 1748 i Malmö Sankt Petri.²⁰¹
- (1) *Johannes Frunck*. Född 16 mars 1750 i Malmö Sankt Petri. Död 1 maj 1750 i Malmö Sankt Petri.²⁰²
- (1) *Greta Magdalena*. Född 14 oktober 1751 i Malmö Sankt Petri. Död 12 april 1752 i Malmö Sankt Petri.²⁰³
- (1) *Jakob Frunck*. Född 25 oktober 1752 i Malmö Sankt Petri. Död 3 november 1753 i Malmö Sankt Petri.²⁰⁴

---

¹⁹³ Den 12 september 1744 är »Rustmästaren Carl Frunck« dopvittne när soldaten Per Saxbergs i Gyllenpamps kompani, Hamiltons regemente, och hans hustru Bengta Nilsdotters dotter Anna döps (Finlands släkthistoriska förening, Hamiltonska regementet, ES3197, bild 23). Vänligen meddelat av Berg (2007).

Om det Hamiltonska regementets kyrkbok, se SGF (1985). I sökdatabasen HISKI (1996–) är barnafaderns namn felläst; Laxberg i stället för Saxberg. Eftersom det Hamiltonska regementet 1741–1753 är förlagt till Malmö (Cronberg, 1984) är denne »rustmästare« Karl Frunck gissningsvis identisk med Karl Frunck som då är glasmästargesäll. Han uppträder detta år nämligen ytterligare ett par gånger som dopvittne i Malmö (Malmö Sankt Petri C:2 sid. 357 och 361f).

¹⁹⁴ Magistraten i Malmö D3A:1 fol. 13r. Cautionist var glasmästaren Johan David Reimer. Se även Magistraten i Malmö, D3E:1 fol. 77r.

¹⁹⁵ Magistraten i Malmö, D3E:1 fol. 35v.

¹⁹⁶ Malmö Sankt Petri C:1 fol. 537r och FI:2 sid. 362.

¹⁹⁷ Malmö Sankt Petri C:1 fol. 719r. Dotter till bagarmästaren Börje Brun och hans hustru Johanna Margareta Holm.

¹⁹⁸ Malmö Sankt Petri FI:2 sid. 255.

¹⁹⁹ Malmö Sankt Petri FI:2 sid. 427 och FI:3 sid. 69.

²⁰⁰ Malmö Sankt Petri C:3 fol. 9r och FI:2 sid. 241.

²⁰¹ Malmö Sankt Petri FI:2 sid. 181.

²⁰² Malmö Sankt Petri C:3 fol. 127r och FI:2 sid. 190.

²⁰³ Malmö Sankt Petri C:3 fol. 181r och FI:2 sid. 201.

- (1) *N.N. (son)*. Död (1/2 år gammal) 4 augusti 1754 i Malmö Sankt Petri.²⁰⁵
- (1) *Anna Maja Frunck*. Född 12 januari 1755 i Malmö Sankt. Död (1/4 år gammal) 6 augusti 1755 i Malmö Sankt Petri.²⁰⁶
- (1) *Anna Sofia Frunck*. Född 1755. Död (16 år gammal) 7 september 1771 i Malmö Sankt Petri.²⁰⁷
- (1) *Börje Frunck*. Född 21 september 1759 i Malmö Sankt Petri. Död 8 augusti 1760 i Malmö Sankt Petri.²⁰⁸

Familj 17

Johannes Frunck. Målarmästare. Född 24 augusti 1725 i Malmö Sankt Petri.²⁰⁹ Död 31 januari 1770 i Landskrona stadsförsamling.²¹⁰

Gift (1) med *Kristina Matsdotter*. Begravd 4 januari 1755 i Landskrona.²¹¹ Gift (2) 29 oktober 1755 i Landskrona med *Anna Maja Fick*.²¹² Född (åldersuppgift) 1726.²¹³ Död 8 augusti 1799 i Landskrona.²¹⁴

Barn:

- (1) *Johannes Frunck*. Målargesäll. Född 1754 (åldersuppgift) i Landskrona.²¹⁵ Död 29 september 1803 i Landskrona stadsförsamling.²¹⁶
- (2) (*Margareta*) *Greta Frunck*. Född 3 juni 1766 i Landskrona.²¹⁷ Död 24 april 1835 i Landskrona.²¹⁸ Gift 25 oktober 1793 i Landskrona med färjemannen *Nils Christensson*.²¹⁹ Född 1761 (åldersuppgift). Död 23 augusti 1814 i Landskrona.²²⁰

²⁰⁴ Malmö Sankt Petri C:3 fol. 218v och Fl:2 sid. 203.

²⁰⁵ Malmö Sankt Petri Fl:2 sid. 213.

²⁰⁶ Malmö Sankt Petri C:3 fol. 324v och Fl:2 sid. 219.

²⁰⁷ Malmö Sankt Petri Fl:2 sid. 342.

²⁰⁸ Malmö Sankt Petri C:3 fol. 548v och Fl:2 sid. 253.

²⁰⁹ Malmö Sankt Petri C:1 fol. 679r.

²¹⁰ Landskrona Cl:5 fol. 219r. Se även Landskrona Al:1 fol. 3v.

²¹¹ Landskrona Cl:4 fol. 200r. Enligt samma källa 10 januari »bortförd och begrafwen uti Asmundtorpa kyrkogård«.

²¹² Landskrona Cl:4 fol. 10v.

²¹³ Landskrona Al:1 fol. 3v/sid. 5.

²¹⁴ Landskrona Cl:6 fol. 524v. Se även Landskrona rådhusrätt och magistrat Fl:16 fol. 941r ff.

²¹⁵ Landskrona Al:1 fol. 3v/sid. 5.

²¹⁶ Landskrona Cl:6 fol. 547r.

²¹⁷ Landskrona Cl:4 fol. 160v.

²¹⁸ Landskrona Cl:9 fol. 3r.

²¹⁹ Landskrona Cl:6 fol. 385r.

²²⁰ »Drunknade i öppna sjön och med uppsåt själv kastat sig ut.« Landskrona Cl:7 #55 1814.

Hustrun Anna Kristina Frunck i Nora stad

Anna Kristina Frunck är känd i Nora stad 1741–1748. Hon gifte sig 26 december 1741 i Askersund med snickaren Olof Sederström med vilken hon hade barnen Lars (född 28 juli 1742) och Hedvig (född 9 januari 1745), båda födda i Nora stadsförsamling.²²¹

Jag har i tidigare arbeten framfört hypotesen att Anna Kristina Frunck skulle kunna vara identisk med Simon [Jakobsson] Fruncks dotter Anna. Det har dock framkommit att Anna [Simonsdotter] senast 1743 till sin död 1772 var gift med Kristoffer Herou (1714–1784). Se Familj 8. Möjligen var Anna Kristina identisk med Kristian Andersson Fruncks (Familj 5) dotter Anna, född 1712 i Örebro Nikolai.

Murgesällen Johan Johansson Frunck m.fl. på Södermalm

Under en period omkring 1720–1760 finns ett ganska stort antal spridda uppgifter från församlingarna på Södermalm om personer som heter Frunck och där centralpersonen är en Johan Johansson Frunck som gifte sig 1718 i Storkyrkoförsamlingen.

Ett sammanträffande är att han gifter sig dagen innan glasmästaren Johan Johansson Frunck gifter sig i Skåne. De är alltså helt säkert två olika personer. Vi konstaterade att glasmästarens Johan Johansson Frunck mest sannolikt var son till Johan Karlsson Frunck eftersom han då skulle ha gått i lära hos sin farbror Håkan Karlsson Frunck i Norrköping. Då återstår som kandidat till far för Johan Johansson Frunck på Södermalm trädmästaren Johan Simonsson Frunck vid Vällinge bruk i Salems socken eller alternativt men mindre sannolikt bokbindargesällen Johan Andersson Frunck. Detta är en gissning som endast grundar sig på frånvaro av andra kandidater och på Vällinges närhet till Stockholm. Några handfasta bevis finns inte.

I det följande kommer uppgifterna om dessa personer redovisas punktvis:

1. *Johan Johansson Frunck* gifte sig 28 september 1718 i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm med *Elisabet Larsdotter*.²²²
2. Den 30 december 1719 döptes dessa makars dotter *Maria Elisabeth* i Maria Magdalena församling.²²³ Johan Frunck kallas då »kutsk«.
3. Den 31 mars 1725 döps i samma församling sonen *Lars*.²²⁴
4. I Maria Magdalena finns *Jan Frunck* noterad som murdräng 1727 i en förteckning »Husbönder och anställda. Stockholm 1727«.²²⁵ Han bor då i Kvarteret Katrumpan 281 och beskrivs med orden »Han var fattig«.

---

²²¹ Askersunds stadsförsamling E:2 [opaginerad; AID v52904.b5], Mantalslängder Örebro län 100 sid. 435, 101 sid. 512, 102 sid. 496, 103 sid. 492, 104 sid. 543. Se även Nora AI:3b fol. 271, C:1 sid. 145 och sid. 201.

²²² Storkyrkoförsamlingen Ela:1 fol. 89.

²²³ Maria Magdalena Cla:5 sid. 178.

²²⁴ Maria Magdalena Cla:5 sid. 346.

²²⁵ Förteckningen förvaras inbunden i forskarexpeditionen på SSA och uppger att huvudkällan för uppgifterna är länshuvudböcker som förvaras i Rikens ständers arkiv på Riksarkivet.

5. År 1730 är *murdrängen Johan Frunck* noterad i kronotaxeringslängden i Kvarteret Kattfoten 101.²²⁶ Han har inte kunnat återfinnas i några andra skattelängder, inkluderandes sådana som även listar s.k. »oförmögna«, i denna fastighet eller fastigheter i närliggande kvarter (t.ex. 1722–23, 1724, 1725, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739).²²⁷
6. Han finns dock i Maria Magdalena första husförhörslängd (1737–1763) Kvarteret Katthuvudet 66 hos rådskrivaren Claes Berg.²²⁸ På raden under honom noteras »son Lars« men ingen annan familjemedlem.
7. I samma fastighet finns dock på sidan innan i husförhörslängden »Enkan Elisabeth Frunck«.²²⁹ Hon är boende i murargesällen Ernst Wittes hus-håll. På raden ovanför änkan Elisabeth Frunck »dottern Anna« och under »son Lars.
8. *Maria Elisabeth Frunck* gifter sig den 22 november 1739 i Maria Magdalena församling med kammartjänaren Nils Hedman.²³⁰ Ernst Wittes är då brölloppsvittne.
9. Murardrängsänkan Lisa Frunck finns i Sabbatsbergs fattighus 1752–1758. Uppges vara 66 år och »Kan intet läsa i bok«.²³¹
10. Änkan *Lisa Frunck* avled 79 år gammal mellan den 24 och 31 maj 1760 i Sabbatsbergs fattighus.²³²
11. Anna Frunck gifter sig 17 november 1754 i Jakob och Johannes med strumpvävargesällen Peter Wadström.²³³ En bergsprängare Johan Frunck var hennes giftoman.
12. Anna anges med patronymikon Johansdotter i samband med att hennes yngre dotter Kristina föds 18 april 1758 i Katarina församling.²³⁴ Bland faddrarna märks sockerbruksarbetaren Lars Frimo och »pig. Stina Frunk«. Den senare är alltså Katarina Gabrielsdotter Frunck.

²²⁶ Överståthållarämbetet för uppbördsärenden. Kamrerarexpeditionen, Kronotaxeringslängd GIAA:32, fol. 375v.

²²⁷ Överståthållarämbetet för uppbördsärenden. Kamrerarexpeditionen, Kronotaxeringslängd GIAA:25–27, 33–38.

²²⁸ Maria Magdalena Ala:2 sid. 313.

²²⁹ Maria Magdalena Ala:2 sid. 312.

²³⁰ Maria Magdalena El:2 sid. 145.

²³¹ SSA, Sabbatsbergs fattighus kyrkoarkiv, D:1 Längder över nattvardsgäster 1752–1809 (opaginerad). Detta från den första sammanfattande namnlistan i volymen. Samma hand har vid ett tillfälle skrivit ned listan som därför bör vara baserad på andra mer primära uppteckningar. Uppgifterna i längden börjar 1752 och slutar 1758.

²³² Stockholms Wekoblads, #23 Lördagen den 7 junii 1760 (»Politie och Commerce-Tidningar samt andra för Publico nyttiga efterrättelser«).

²³³ Jakob och Johannes Cla:15 fol. 28v.

I såväl hennes som hans bouppteckningar är dock *Anna Frunck* omnämnd som *Anna Funck*. Det gäller även i dottern Beata Katarinas födelsenotis. Min bedömning är dock att vi här ser en degeneration eller feltolkning av namnet Frunck där ett R tappas bort. Det viktigaste skälet för denna bedömning är att vi i två av de tidigaste notiserna kan notera två andra personer med namnet Frunck samt att Katarina Fruncks make Lars Frimo också nämns. Dessutom är två av beläggen för »*Anna Funck*« sena och daterar sig till efter hennes död.

²³⁴ Katarina CII:4 fol. 166v.

13. Anna var 30 år när hon avled 1759 i Katarina församling, men hennes födelsenotis har inte återfunnits i Maria Magdalenas födelsebok de aktuella åren.²³⁵
14. Maria Frunck skriver 30 september 1762 till regeringen för understöd.
15. Änkan Maria Frunck avled av ålderdom i december 1762 i Klara församling på fattighus i en uppgiven ålder av 60 år.²³⁶

Förmodligen har vi här en familj: Johan Johansson Frunck med hustrun Elisabeth (Lisa) Larsdotter med barnen Maria Elisabeth, Lars och Anna. Johan uppträder med yrkesbeteckningarna kusk, murardräng och bergsprängare. Han är då Annas giftoman och lever ännu 1754 men är död senast 1758 då hustrun kallas »murardrängsänka«.²³⁷ Uppgiften om »Enkan Elisabeth Frunck« i husförhörslängden för Maria Magdalena 1737–1762 är förenlig med detta.

Vi vet att Maria Elisabeth var född 1719 och Lars 1725 och dessa makars barn. Annas åldersuppgift säger att hon var född ungefär 1729 och att hon omnämns som Anna Johansson Frunck gör att jag drar slutsatsen att även hon var barn till dessa makar. Att Katarina Gabrielsdotter Frunck uppträdde som fadder 1758 till Annas förstfödda stärker också slutsatsen att det handlar om nära släktingar. Om hypotesen ovan, att Johan Simonsson Frunck var Annas farfar är korrekt skulle antingen Anna och Katarina, vars farfar var Karl [Simonsson] Frunck, ha varit tremänningar alternativt skulle Katarina och Annas far varit det; vilket beror exakt vem Johan Simonsson Frunck var son till, Simon Frunck eller Simon Simonsson Frunck.

Slutligen en kommentar om änkan Maria som avlider 1762 i 60 års ålder. Denna person är förmodligen inte identisk med Maria Elisabeth. En möjlighet är att hon var identisk med Maria [Gabrielsdotter] Frunck som föddes 1698. Det är förenligt med att hon inte nämns i Katarina Gabrielsdotter Fruncks bouppteckning. Hon skulle då inte heller efterlämnat några barn som levde ännu 1769.

Den Maria Frunck som 30 september 1762 skriver till regeringen (Kungl. Majestät) och ber om understöd för att »få resa hem till mitt fäderneland« där hon har en gammal mor kan dock inte vara samma person.²³⁸

10. Personer som inte tillhörde släkten

Före 1712 finns egentligen bara två belägg för att namnet i Sverige använts utanför släkten. Det första är en notis i Stockholms domkapitels protokoll 20 mars 1691 där det uppges att

---

²³⁵ Katarina Fl:4 #180 (1759).

Peter Wadström avled 57 år gammal 26 april 1774 i Jakob och Johannes församling (Jakob och Johannes Flb:1 sid. 233). Han bör då ha varit född ungefär 1717. Han har, enligt bouppteckningen (KÄLLA), tidigare varit gift med Elisabeth Hansdotter, med vilken han hade två döttrar Anna Margareta (24 år) och Maria Elisabeth (21 år) samt dessutom gift om sig efter Annas död med Margareta Hansdotter.

²³⁶ Klara Fla:2 sid.97.

²³⁷ Om det inte var Johan Johansson Frunck som var Annas giftoman fanns det ytterligare en Johan Frunck om vilket inget ytterligare är känt.

²³⁸ Biographica Fl: 4 [opaginerad; SVAR Bildid A0069651_00174 och A0069651_00175].

»den Tyske prästmannen Matthia[s] Frunck hwarwidh upp[li]äsande suppliq i att Consistorium intet kan tillåta honom predijka i Tyska kyrkan, men som allmosa will man gifwa honom af cassan nembl[igen] 12 D[ale]r S[ilver]m[yn]t.“²³⁹

Att han uppgavs vara tysk visar att han inte tillhörde släkten som ju befunnit sig i Sverige i minst 70 år.

Det andra är att det fanns skogvaktare Hindrick Fronck i Veberöd 1691–1715.²⁴⁰ Han synes av mantalet ha varit gift och ska ha haft en dotter.²⁴¹ Fronck är inte självklart en namnform av Frunck och det finns ingen evidens att han skulle ha tillhört bruksarbetarsläkten.

Från 1712 finns namnet belagt som båtsmansnamn men då kopplat till en specifik rote (i Boteå utanför Härnösand). Orsaken till det var att den ovan nämnde Karl Andersson Frunck använde sitt släktnamn som båtsmansnamn. Namnet förekommer sedan som båtsmansnamn i denna rote intill slutet av 1800-talet. Det förekommer även som soldatnamn i Västmanland och Uppland under 1800-talet. Från dessa båtsmän och soldater kom under 1800-talet minst 5 nya namnsläkter Frunck att uppstå, men dessa har alltså inget med bruksarbetarsläktens äldre led att göra. Detaljerna om dess båtsmän och soldater redovisas i Lundholm (2017, 2018).

---

²³⁹ Stockholms domkapitel AI:46 [SVAR Bildid C0065091_00029]. Uppgiften har förmedlats av Tommy Petré.

²⁴⁰ Vänligen meddelat av Berg (2007). Mantalslängder, Malmöhus län 24 fol. 514r, 25 fol. 423r, 26 fol. 604v och 27 fol. 547v

²⁴¹ Mantalslängder, Malmöhus län 1691 fol. 514r, 1694 fol. 423r, 1697 fol. 604v och 1698 547v..

Bilaga 1: Dokumenthistorik

När dokumentet ändras så får det ett nytt versionsnummer. Så var exempelvis den första versionen 1.00 och den andra 1.01 etc. Rättelser men även tillägg av personer som inte ändrar familjestrukturen leder på liknande sätt till ett nytt versionsnummer. Bara om familjestrukturen, så som den framgår av familjetabellerna och Bilaga 3, behöver ändras kommer versionsnumret att ändras från 1 till 2 etc. Familjestrukturen kan ändras om det tillkommer information som gör att en person som ännu inte placerats in stamtavlan säkert kan placeras in eller när tidigare helt okända personer behöver placeras in och det är motiverat att de får ett eget familjenummer. I denna agnatiska stamtavla bildar alla manliga personer som får kända barn en egen familj. Undantaget är de som är barn i generation 4. När ytterligare en sådan revidering görs ökas alltså versionsnumret från 1 till 2, 3 etc.

- Version 1.00: 2016-07-14.
- Version 1.01: 2016-07-18.
  - Kompletterande uppgifter om *Anna Frunck* (Familj 8) har tillförts vilka klargör att hon inte kan vara identisk med *Anna Kristina Frunck* i Nora (se sid. 28). Diskussionen om den senare har därför också justerats.
  - Från och med denna version tillhandhållsdokument dels som PDF dels som EPUB.
- Version 1.02: 2016-10-19.
  - Korrekturfel har rättats.
  - Ett nytt avsnitt om personer som inte tillhörde släkten har tillkommit. Där har tillkommit prästmannen Mattias Frunk (omnämnd 1691) samt diskussionen om båtsmännen och de indelta soldaterna. Hit har också förts skogvaktaren Hindrick Fronck, där jag ändrat min bedömning då det inte finns något alls som binder honom till släkten.
  - Kompletterande uppgifter om Kristian Andersson Frunk (Familj 5) har tillförts.
  - Kompletterande uppgifter om var i Stockholm Johan Karlsson Frunck (Familj 13) bodde 1697 har tillförts.
- Version 1.03: 2017-03-26.
  - Korrekturfel har rättats.
  - Tillfört hänvisning till min artikel *Om »Frunck« som soldat- och båtsmansnamn* som är under utgivning i Släktforskarnas årsbok 2017.
  - Korrigering av en hypotes om Olof Avelins hustru Maria Simonsdotter släkttillhörighet.
- Version 1.04: 2017-04-11.
  - Korrekturfel har rättats.
  - Lagt till en innehållsförteckning.
  - Rättat felaktig uppgift om Karin Persdotter Nábbs dödsår (Familj 9).
  - Kommentar om tillgängligheten av mantalslängder i Landskontorets i Östergötland arkiv har tillförts (fotnot 145).
  - Uppgifterna om Johan Söderberg kompletterade (Familj 11).

- Version 1.05: 2017-05-15.
  - Korrekturfel har rättats.
  - Avsnittet som källkritiskt diskuterar släktens ursprung har skrivits om, särskilt sid. 4.
  - *Terminus ante quem* för Pål Pålsson Kejsers död (Familj 2) har tillförts.
  - Ytterligare en son Karl har hittas för Simon Andersson Frunck (Familj 4).
  - Avsnitt om klockaränkorna Anna och Maria Frunck i Arboga har tillförts (se sid. 25f).
  - Vigseldata för Anna Kristina Frunck och Olof Sederström har tillförts (se sid. 29).
  - Kommentar om Maria Frunck som 1762 skriver till regeringen har tillförts (se sid. 32).
  - Hänvisningarna till *Om »Frunck« som soldat- och båtsmansnamn* borttagna eftersom den inte kommer att publiceras i Släktforskarnas årsbok 2017 som först var avsikten.
- Version 1.06: 2017-06-30:
  - Korrekturfel har rättats samt vissa typografiska justeringar har skett.
  - Generell översyn av språk och disposition. Vissa stycken har flyttats i de inledande avsnitten.
  - Bild 1 med utsnitt från Västerås domkapitels protokoll 1620 inlagd.
  - Casten Kons dödsår tillfört (Familj 1).
  - Kristina Fruncks dödsdag tillförd (Familj 9).
  - Mats Hornavers födelsedatum rättat (Familj 11).
  - Uppgifter om korpralen Johan Frunck tillförda (sid. 31).
  - Förklaring om när versionsnumret kan öka från 1 har tillförts.
- Version 1.07: 2019-03-13:
  - Korrekturfel har rättats.
  - Språket har justerats så att narrativet sker i preteritum (tidigare kallat imperfekt) eller pluskvamperfekt istället för i »historisk presens« som ofta var fallet tidigare. T.ex. kunde det tidigare stå »Med största säkerhet *är* Simon Simonsson Frunck far till Karl ...« vilket då ersatts med »Med största säkerhet *var* Simon Simonsson Frunck far till Karl ...«.
  - För version 1.06 påstods att förklaring om när versionsnumret kan öka från 1 har tillförts. Så var inte fallet men den förklaringen har nu tillförts i avsnitt det första avsnittet.
  - Litteraturhänvisning om »bakvända« personnamn med anledning av diskussionen kring Nimrod och Dormin (fotnot 4),
  - Ny uppgift om Simon Fruncks efterleverska som komplicerar bilden av vilken Simon Frunck som avled 1674 (fotnot 18).
  - Kompletterande uppgifter om Katarina Frunck (Familj 11).
  - Litteraturhänvisning till soldaterna och båtsmännen med namnet Frunck; Lundholm (2017, 2018).

- Version 1.08: 2019-08-05
  - Korrekturfel har rättats.
  - Visst material har disponerats om så att beskrivning av bilagorna har flyttats. Käll- och litteraturförteckning har lagts sist efter samtliga bilagor.
  - Ett avsnitt har tillkommit med diskussion om källäget avseende mässingsbruken i Skultuna och Bjurfors intill 1700-talets mitt.
  - Ett avsnitt om mässingsproduktionen har tillkommit.
  - En ny fjärde bilaga har skapats för att redovisa kognatiska avkomlingar i släktens äldre led. I denna version redovisas avkomlingar till Maria Frunck och hennes make Kasten Kohn (Familj 1). Senare avses ytterligare kognatiska led redovisas.
  - Material som diskuterar den svåra frågan om när Simon Frunck dog har samlats i ett särskilt avsnitt istället för att som tidigare hänvisas till fotnoter.
  - Rätt datum för begravning 1747 av dottern Kristina i Familj 10 infört.

Bilaga 2: Familjenumrering

Nedanstående tabell översätter familjenumreringen i denna publikation till tabellnumreringarna i Lundholm (2007) och Lundholm (2012). Tabellnumreringarna som användes där var identiska med ett undantag. I Lundholm (2012) fanns utöver de tabeller som Lundholm (2007) innehöll ytterligare 4 tabeller som numrerades 3A, 3B, 6A och 6B.

Denna publikation ver. 1.08	Lundholm (2012)	Lundholm (2007)
1	1	1
2	2	2
3	6	6
4	6A	-
(Ingår i Familj 3)	6B	-
5	-	-
6	-	-
7	4	4
8	8	8
9	5	5
10	9	9
11	10	10
12	3	3
13	3A	-
(Ingår i Familj 12)	3B	-
14	7	7
15	-	-
16	-	-
1:I-XI	-	-

Dessa familjer omfattar den agnatiska redovisningen. I Bilaga 4 redovisas kognatiska avkomlingar. Utgångspunkten är alltså en kvinnlig släktmedlem och redovisningen i familjer sker med utgångspunkt från den från den familj (säg Familj 1) hon tillhör så att familjerna har numreringen 1:I, 1:II, 1:III etc.